

# DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:  
József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház)  
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ  
XX. évf. 210. sz. 1943. szeptember 17 péntek

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyed-  
évre 15.— pengő. — Egyes szám ára:  
hétfőnap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

## Hirdetmény a burgonyajegyek beváltásáról

### ELKESEREDETT HARCOK SALERNO TÉRSÉGÉBEN

**Német hadijelentés: Néhány ellenséges harccsoportot megsemmisítettünk ~ A szövetségesek jelentése: A tulajdonképpeni krízist leküzdöttük ~ Megújuló szovjet támadások a keleti fronton**  
**Hajóterhiány miatt nem indult a Balkán ellen Wilson hadserege — Két orosz repülőgép Bulgária fölé repült, aknákat rakott a Dunába, a bolgár légvédelem az egyik gépet lelőtte — Cavallero tábornagy, a volt olasz vezérkari főnök, kiszabadulása után öngyilkos lett**

Úgy a keleti fronton, mint az olaszországi hadszíntéren súlyos harcok dúlnak.

Olaszországban elsősorban a salernói csata hoz újabb fejleményeket. Itt tudvalevően az 5. amerikai hadsereg került szembe a német csapatokkal. Már hetedik napja tart a nagy küzdelem, melyben az amerikaiak fokozatosan tért veszítettek és súlyos veszteségeket szenvedtek. Hídfőállásaikat is csak úgy tudták megtartani, hogy Eisenhower, az angolszász haderők főparancsnoka újabb és újabb segítségért küldött nekik.

A legutóbbi német hadijelentés csak néhány mondatban emlékezik meg az ottani harcokról, közölve, hogy Salerno és Eboli térségében szerdán is ekkeseredett harcok folytak, néhány ellenséges harccsoportot a németek megsemmisítettek, az amerikaiak számos halottat és foglyot vesztek.

Eisenhower főhadiszállásán kiadott jelentés szerint a salernói küzdelemben a tulajdonképpeni krízist leküzdötték, amit nagyrészt annak tulajdonítanak, hogy a szövetségesek nagytömegű légi erőt vetettek a küzdelembe és nehéz páncélosokat tettek partra.

Nápolytól és Salernónál szorogatott helyzetben levő angol-amerikai erők saját hadtápvonalukon érkező erősítéseken kívül Montgomery hadseregének támogatására számítanak. Ez a hadsereg tudvalevően Calabriából nyomul észak felé. Az előnyomulás azonban igen lassú, annak ellenére, hogy komolyabb ellenállásba nem ütköznek, hiszen az „olasz eszima“ déli részéből kivonták a német erőket. Montgomery hadserege a nyugati és keleti parton vonul előre. A keleti parton elérte talán Nápoly magasságát, de onnan nem avatkozhatik be a nápolykörnyéki harcokba, mert áthághatatlan hegyek állják útját. A nyugati parton pedig mintegy 120—150 kilométer választja el a nápolyi hadszíntértől.

Mindenestre számolni kell az-  
zal, hogy Nápoly környéke még heves csaták színhelye lesz, mert a németek is erősítéseket irányítanak erre a frontszakaszra, hogy megállítsák Montgomeryt észak felé tartó útjában, ugyanúgy az 5. amerikai hadsereget.

Zürichi MTI-jelentés szerint az angol sajtó kommentárjaiban a

salernói harcok helyzetét „komoly“, „veszélyes“ és „válságos“ jelzőkkel illeti. Montgomeryben a lehető legszélesebb körökben bizakodnak.

Egyes angol lapok némi kijózanodással állapítják meg, hogy Olaszország kapitulációja nem azonos területének birtokbavételével. A katonai szakértők az Olaszországban levő német erőket 18 hadosztályra becsülik. Róma megszállásakor a „Times“ arra következtet, hogy a német véderővonal délebbre lesz és a hadjárat tovább tart, mint remélték.

#### HOGY LÁTJA A HELYZETET MORGENTHAU

A szövetségesek olaszországi hadi és diplomáciai akcióinak nehézségei érdekes kijelentésekre készítette Morgenthau amerikai pénzügyminiszter a Földközi-tenger térségében elszenvedett amerikai veszteségeket illetően. Szerdán este a rádióban kijelentette, hogy Szicília meghódítása a bevetett hadianyag 54 százalékába került. Elítélte az értelmetlen és gyerekes optimizmust. Az Olaszország elleni támadás Amerika szempontjából sokkal inkább a háború kezdetét jelenti. Morgenthau ezután a következőket mondotta: „Nápolytól tartjuk magunkat, azonban csak borzasztó véres veszteségek árán. A helyzet kritikus. Mindenesetre észak felé még legalább 800 kilométert kell előnyomulnunk és a németekkel minden talpalatnyi földért keményen kell harcolnunk. Ez a legjobb esetben hónapokig fog tartani és ha egész Olaszországot meghódítjuk, úgy még mindig nem értünk el Németország közvetlen közelébe. A túlzott bizakodás egyenesen bűnös, mert mindannyiszor, amikor csak azt állítjuk, hogy megnyertük a háborút, több ezer amerikai katona és tengerész halálos ítéletét írjuk alá“ — hangoztatta Morgenthau.

#### MIERT NEM TAMADTA WILSON HADSEREGE A BALKÁNT?

A brit sajtóhangokban mind gyakrabban merül fel a kérdés, hogy miért nem úgy következtek be az események, amint azt várták. A „Sunday Times“ mai számában Scrudator kifejti, hogy a fegyverszüneti ajánlat felkészületlenül találta a szövetségeseket és

ebből magyarázhatók a nagy nehézségek. A nápolyi inváziós flotta igen nagy méretű volt, körülbelül ezer négyzetkilométer tengerfelszínt fedezett be.

Ha csupán egyetlen hadsereg partraszállása ilyen óriási mennyiségű hajóteret vesz igénybe és ekkora nagyarányú megszervezést feltételez, akkor könnyen elképzelhető, hogy a szövetségesek nem szállhatnak partra egyidejűleg a Földközi-tenger különböző részein. A hajóterkérdés jelenti továbbra is a legnagyobb nehézséget. Másiként Maitland Wilson tábornok hadserege Badoglio fegyverletétele után talán nyomban megtámadta volna Görögországot, Krétát és Jugoszláviát, hogy ily módon a maga számára hasznosítsa az ottani védelmi szervezetet. Wilsonnak kétségtelenül nem volt hiánya emberben és hadianyagban, csupán partraszállási járművekkel és szállítóhajókkal nem rendelkezett.

#### PORTUGÁLIÁBAN KEZDŐDTEK AZ OLASZ TÁRGYALÁSOK

Csak most vált köztudomásúvá, hogy a szövetségesek és Olaszország között a tárgyalások, amelyek később fegyverszünetre és Olaszország kapitulációjára vezettek, a Mafra-palotában kezdődtek Lisszabontól alig öt kilométernyire.

#### ROOSEVELT ÉS CHURCHILL

Badoglio tábornaghoz üzenetet intéztek, amelyben elismerik, hogy Badoglio megtette az első lépést Olaszország „felszabadítása felé“. Az olaszoknak most segíteniük kell a szövetségeseket abban — mondja az üzenet —, hogy nemzeti területüket teljesen felszabadítsák. Kijelentik még, hogy Olaszország a jövőben Európában figyelemreméltó helyet foglal majd el.

#### MUSSOLINI

vezetése alatt újra szervezkedő fasiszta párt a németek oldalán Badoglio és az angolszászok ellen fordul.

A német és a japán kormány közös nyilatkozata a háromhatalmi egyezmény érvényének változatlan fennállásáról, valamint Mussolini öt napiparancsa egyértelműen tisztázta a helyzetet a hadviselő felek között — szögezték le a berlini Wilhelmstrassen. Ugyanazon a napon, amikor a

német és japán kormány között tette ezt a közös nyilatkozatot, Benito Mussolini is megszólalt s július 25-ike óta először nyilatkozott. Öt napiparancsának döntő jelentősége van az olaszországi helyzetre nézve — állapítják meg Berlinben. Mussolini, aki ezt az öt napiparancsot nemcsak a saját-maga nevében adta ki, hanem kormányában nevében is, azt juttatta kifejezésre megnyilatkozásával, hogy újból átvette az olaszországi fasiszmus legfőbb vezetését és a kormányelnök tisztségét. A fasiszta pártnak új nevet adott: „Közársasági Fasiszta Párt“ s elrendelte, hogy vegyék át újból hivatalukat mindazok, akiket a fegyverletételei kormány megfosztott tisztségűktől.

Mussolini ezzel a legteljesebb mértékbe megtagadta a Badoglio kormány által kiadott intézkedéseket, sőt ezen túlmenően éles választóvonalat vont önmege és Viktor Emánuel király között. A fasiszta párt új elvezetését nem lehet másként értelmezni, csak úgy, hogy Mussolini és a fasiszta mozgalom nem ismerik el többé a monarchiát Olaszországban, hanem a köztársasági államforma felé törekednek. Hogy a háború folytatása tekintetében milyen magatartást akar tanúsítani a Mussolini által irányított Olaszország, kiderül a pártszolgálati szervekhez intézett parancsból, amely kötelezi ezeket a szerveket, hogy támogassák a közös ellenség ellen olasz földön harcoló német véderőt tetterően és bajtársasán.

Mussolini gyorsan cselekedett. Fogsága alatt mint ismeretes, semmit sem tudott az eseményekről, amelyek időközben bekövetkeztek s amikor kiszabadították, még fogalma sem volt sem a Badoglio kormány fegyverletételéről, sem arról, hogy az olasz szárazföldön szövetséges csapatok szálltak partra. Természetesen azonnal tájékoztatták őt, még pedig — mint a Wilhelmstrassen mondják — „a legilletékesebb forrásokból“ az új helyzetről s a kapott tájékoztatások alapján hozta meg azután döntéseit és első elhatározásait, amelyeket az öt napiparancs formájában hozott nyilvánosságra.

#### CHURCHILL BESZÁMOLÓJA ELŐTT

Angol parlamenti körökből szár-

mazó jelentés szerint Churchill beszámolója a háborús helyzetről, amit valószínűleg a parlament újbóli ülészakán mond el, a mostani háború kétségkívül egyik legjelentősebb parlamenti eseménye lesz. A beszámólót kétnapos vita követi majd. Londonban azt hiszik, hogy Churchill képviselőházi beszámolója igen hosszú lesz és abban összefoglalja mindazokat az eseményeket, amelyek Kanadába való érkezése óta történtek, beleértve a Roosevelttel folytatott beszélgetéseit és az olasz helyzet áttekintését. Churchill ezenkívül beszélni fog még az olasz háborúról, valamint a szövetségesek legutóbbi csendesóceáni hadműveleteiről.

A viták főtárgya természetesen az olasz katonai és politikai helyzettel áll majd összefüggésben. A képviselőház tagjai valószínűleg felvilágosításokat kérnek Mussolini kiszabadításának részleteiről. Kérdést fognak intézni a miniszterelnökhöz, vajjon Mussolini a fegyverszüneti tárgyalások megkötése idején olasz területen tartózkodott-e és hogy a fegyverszünet politikai feltételeiben megkövetelték-e Mussolini kiadatását a szövetségeseknek.

#### PÉTER JÜGOSZLÁV EXKIRALY ÉS KORMÁNYA

elhagyta Londont. Utazásuk célja — mint ismeretes — Kairó. A jugoszlávok a belső feszültség és széthúzás légkörében utaztak el — mondja egy londoni jelentés — és kérdés, lehet-e ezen javítani. A számuizetésben levő szlovén, horvát és szerb csoportok nem tudtak egyetérteni és nem tudtak közös programszerű kormánynyilatkozatban megállapodni. Az utóbbi hetekben ezért került sor végre érni nem akaró kormányváltásra. A mostani Purics-féle hivatalnokkormányt Londonban is mindenképpen csak szükségmegoldásnak tekintik. A múlt hét végén még hozzá a kormány egyetlen szlovén tagja, Kern Iván kivált a kormányból és elhatározta, hogy Londonban marad. Így azután a szlovéneknek most egyáltalán nincs képviselőjük a kormányban.

**TOKÉS FOTO**  
PÜSPÖKI PALOTA

— Sok ezer gyomor-, bél- és májbetegnek egybehangzóan dicsérik a természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvizet mert úgy a hatás biztonsága, mint rendkívül enyhe volta következtében valóban tökéletes hashajtónak bizonyul. Kérdezze meg orvosát!

### A HÁROMHATALMI ÉRTEKEZLET

Londoni jelentés szerint az angol fővárosban bizakodás uralkodik a háromhatalmi értekezlet létrejövele tekintetében. Valószínűnek tartják, hogy az értekezlet októ-

### Német hadijelentés

Megújuló szovjet támadások a keleti fronton — Olaszországban elkeseredett harcok Salerno és Eboli térségében — Ellenséges légi támadás Páris ellen

A német véderő főparancsnok-sága közli:

A Kubától kétoldalt és a keleti arcvonal déli szakaszán számos ellenséges támadást visszavertünk. A hátsó összeköttetéseitől elvágtott egyik ellenséges csoporttal vívott harcban az ellenség több ezer halottat, 600 foglyot, 110 páncélost és 84 löveget vesztett.

A Szovjet a közép-arcvonal-szakaszon, Jelnjától nyugatra erős páncélos és repülőgéptámogatással megkezdte várt támadását. Az ellenséget elkeseredett harcok után súlyos, véres veszteségei mellett visszavertük, vagy felgútyok. A harcok teljesen kifejeződtek.

Az ellenség Bjeljtől délre és Ladoga tótól délkeletre is hasztalanul támadott erős tüzei előkészítés után. A két legutóbbi napon a Szovjet 201 repülőgépet vesztett.

Salerno és Eboli térségében szedán is elkeseredett harcok folytak. Néhány ellenséges harcscsoportot megsemmisítettünk. Alta Villa mellett az amerikaiak sok halottat és foglyot vesztet-

### Német jelentések az olaszországi harcokról

Berlin, szept. 16. A Német Távirati Iroda értesülése szerint a német csapatok szeptember 15-én rohammal elfoglalták Persano községet, amely a Sele folyó torkolatánál, a Salernoi öbölben fekszik. A német csapatok kezére fegyverben és felszerelési tárgyakkal nagy zsákmány jutott. Ezenkívül 400 foglyot ejtettek és elpusztítottak vagy zsákmányul ejtettek 47 amerikai páncélost.

Német csapatrepülőgépek szeptember 15-én újból támadták a salernói öbölben a hajókat. Eddigi értesülések szerint bombatalálattal elsüllyesztettek egy ellenséges cirkálót, azonosítva egy szállítóhajót 8000 tonna tartalommal. Három kereskedelmi hajót súlyosan megrongáltak.

A szövetségesek hajóvesztéségei a Salernoi öbölben akkora, hogy érzékenyen meggyengültek az angol-amerikai partra-

### Angol-amerikai jelentések az olaszországi harcokról

Algir, szept. 16. Az északafrikai szövetséges főhadiszállás közlése szerint Nápoly körzetében a tengerparton az Egyesült Államok hajóhadát Hewitt altengernagy vezérli, a Salerno-Agripolo között az 5. hadsereg szakaszán tovább tartanak az elkeseredett harcok. Mindkét fél elszánt ellen-támadásokat hajtott végre. A szövetséges csapatok egyes helyeken kénytelenek voltak teret átengedni, de a szövetségesek új erősitéseket küldenek.

Egy angol haditudósító szerint a salernói hídfőnél kedden is véres harcok folytak. Egész napon át a németek hatalmas páncélos erőikkel ellentámadásokat intéztek a szövetséges csapatok ellen. A 8. és 5. hadsereg nem egészen 80 mérföldnyire állanak egymástól.

Az amerikai rádió hírmagyarázó közlése szerint a szövetséges csapatok a salernói hídfőtől nyugatra néhány magaslatot elfoglaltak. A hídfő déli végén a csapatok legyezőszerűen benyomultak a domb és völgy közé. de az arcvonalszakasz központjában

herben Londonban megkezdődik. Londonban az a vélemény, hogy Angliának vagy Szovjet-Oroszországgal, vagy Amerikával hosszú szerződést kell kötnie. Londonban azt hiszik, ha ilyen szükségesség állna elő, akkor a döntés Amerika javára történne meg.

### AZ USA HADSEREGE

MacNarney altábornagy az amerikai szenátus ülésén kijelentette, hogy az 1943. év végéig legalább 7 millió 700.000 főnyi hadseregre van szükség, hogy a megoldandó feladatokat elvégezhessék. Az USA hadseregének jelenlegi létszáma 7 millió 300.000 fő a tisztekkel együtt.

A légi fegyvernem szerdán elsüllyesztett egy 8000 tonnas szállítóhajót és megrongálta a partraszállási hajóhad 11 más hajóját.

Erős angol-északamerikai repülőgépek szeptember 15-én a késő esti órákban észak- és nyugat-francia területeket támadtak. Különösen Páris városának lakónegyedeiben érzékeny rombolások történtek és a lakosság veszteségeket szenvedett.

Néhány ellenséges repülőgép az elmúlt éjjel berepült Észak- és Nyugat-Németország fölé. Elszigetelt bombavetésekkel csak jelentéktelen károkat okoztak.

A német harci repülőgépek az elmúlt éjjel egyes célpontokat támadtak London térségében.

A Mölders vadászpilótaegred szeptember 15-én a 7000-ik repülőgépet lőtte le. Novotny főhadnagy, egy vadászpilótaegred vezetője a két legutóbbi napon a keleti arcvonalon 12 ellenséges repülőgépet lőtt le és ezzel a 215-ik légi győzelmét aratta. (MTI)

szállási hajóhadat. Szeptember 8-tól 15-ig öt cirkálót, négy rombolót, három kisebb haditengerészeti járóművet, valamint 17 kereskedelmi és szállítóhajót pusztítottak el a német erők 94.000 tonna tartalommal, azonosítva 16 partraszállási barkátt, melyek nagyobb része katonaságot szállított, szintén elsüllyesztettek.

Bombatalálattól többé kevésbé nagy rongálódás ért meg hétcirkálót két rombolót, egy űrhajót és nagyszámú partraszállási barkátt. Ezenkívül 47 ezer tonnatartalmat képviselő 92 szállító-, teher- és tartályhajót szintén úgy eltaláltak, hogy azok hosszabb ideig javításra szorultak. Minthogy az elsüllyesztett és megrongált hajóegységek nagyrésze katonaságot szállított, az angol-amerikai partraszállási csapatok már a tengeren nagy veszteségeket szenvedtek. (MTI)

a csata ide-oda hullámzik. A németek több állást visszafoglaltak, ágyúikkal beléjük a partot.

Az angol hírszolgálati iroda jelentése szerint a salernói öbölben súlyos harcok folynak. Az amerikaiak tartják félkör alakú hídfőjüket, bár helyzetük továbbra is súlyos. Az angol és amerikai csapatok öránként kapnak erősítéseket és utánpótlást a parti sávban. A hídfő keskeny parti sávjában levő amerikaiak ki vannak téve az ellenség tüzeinek és mozsár-ágyú tüzeinek. Az ellenség éjjel-nappal szakadatlanul támadt gyalogos és páncélos erőkkel, valamint repülőgépekkel. A salernói lapályt uraló hegyekről lezúduló német ellentámadások Altavilanál és Albanellánál visszavetették az 5. hadsereg arcvonalát.

Bern, szept. 16. (Bud. Tud.) A salernói harcokról jelentik, hogy a szövetséges csapatok a keddről szerdára virradó éjszaka és a szerdai nap folyamán nagyobb erősítéseket kaptak, ezek között elsősorban nehéz páncélosokat. — Eisenhower főhadiszállásáról kapott jelentések szerint a salernói

küzdelemben a tulajdonképpeni krízist leküzdötték, amit nagy részben a szövetségesek légi ereje

### Erősödött a szovjet támadás Novoroszijzsknál

Berlin, szept. 16. Az Interjef jelenti a keleti arcvonal déli szárnyán szerdán lefolyt harcokról. A helyzetet itt továbbra is mindkét részben mozgó harc jellemezte. Az idő most már a kubáni hídfőnél is megjavult. Ennek következtében erősödött a szovjet támadás Novoroszijzsk térségében: A Szovjet erős páncélos és csata-repülőgépköteleket vetett harcba. A támadások szovjet erős páncélos és csata-repülőgépek köteleket vetett harcba. A támadások, amelyek helyenként rendkívül elkeseredettek voltak, fennakadtak a német ellenőrzéseken. A bolsevisták szerdán is széles arcvonalon rohamozták a német vonalakat. A német csapatok mozdulatait azonban megint nem tudták átkarolni, ami pedig nyilvánvalóan céljuk volt. Ahol nehéz helyzetek alakultak ki, a németek ellentámadásokhoz folyamodtak. Ezekkel be tudták zárni

nek nagyobb tömegben történt bevetésének tulajdonitanak.

a német arcvonalba bevágódott részeket. E változások során 43 szovjet páncélos ott maradt a csataterén, harc képtelenül. Izjumtól délnyugatra a német csapatok simán elhárították a szovjetnek szívós harcokban a legnagyobb energiával keresztülvitt előretöréseit.

Charkovtól nyugatra a bolsevisták két helyen páncélosokkal törtek előre, de nem nyertek említre méltó terpet. E térségtől északnyugatra azon fáradoztak, hogy mélyen behatoljanak a német kötelek vonalába. A helyzet aggasztónak látszott, erejük később azonban szemlátomást gyengült a német elhárítás tüzeiben. A szovjet a harcra 84 harci repülőgépet vesztett.

Nagy harcok vannak folyamatban Novoroszijzsknál, melyet a szovjet a szárazföld és a tenger felől is támad.

### Két orosz gép Bulgária fölé repült

Szofia, szept. 16. (MTI) Szerdára virradó éjjel két orosz repülőgép Bulgária fölé repült. Közülük az egyik gépet a bolgár légnézet Ruzsice város felett lelőtte. Három pilóta megmen-

kült, közülük kettő megsérült. Az eddigi értesülések szerint az orosz gépek aknákat raktak a Dunába. A pilótákat internálták.

### Cavallero olasz tábornagy öngyilkos lett

Zürich, szept. 16. (MTI) Rómából jelenti a Stefani Iroda, hogy Ugo Cavallero tábornagy a fogságból való kiszabadulása

után öngyilkosságot követett el. Cavallero tábornagy egyidőben az olasz hadsereg vezérkari főnöke volt.

### Intézkedések Rómában

Zürich, szeptember 16. A Svájci Távirati Irodának jelenti Chiasso-ból: Kesselring tábornagy Rómában lakosságához intézett kiáltványában a többiek között a következőket rendeli el:

Róma területe és a német csapatok által megszállt terület hadi-övezetnek tekintendő és a hadijognak van alávetve. A sztrájk tilos. A bűnözőket katonai bíróság ítéli el. A magánlevelezés a további intézkedésig tilos. A telefonbeszélgetéseket a legkisebb mértékre kell csökkenteni és ezeket szigorúan felülvizsgálgják.

Rómából jelenti a Stefani iroda: Róma nyit városának parancsnoksága a következő rendelkezéseket bocsátotta ki:

Tekintettel arra a körülményre, hogy a jelenlegi katonai helyzet

nem teszi lehetővé a miniszterek politikai tevékenységének szabályos működését és a katonai hatóságok azonnali közbejárását, hogy biztosítható legyen az ország érdekében hozott technikai és közgazdasági hatóságok folytatását, továbbá szükségesnek látszik különösen minősített személyekre bízni ezt a feladatot és azokat elsősorban az illetékes igazgatási ágazatból kiválasztani elrendelem. A biztosok az érvényes törvények keretén belül működési területük valamennyi technikai, igazgatási és fegyelmi ügykörét látják el és a miniszterek helyére lépnek és ezáltal képviselik ezekben a személyes felelősségét a miniszterium vezetésénél. A biztosok tevékenységükért nem kapnak fizetést.

### Megkezdődött az eljárás Badoglio támogatói ellen

Zürich, szeptember 16. (MTI) Chiassoból jelenti a Svájci Távirati Irodának. A fasiszta kormány müncheni rádióállomása szerdán kijelentette, hogy máris megkezdtek az eljárást ama személyiségek ellen, akik a Badoglio-kormányt támogatták, hogy megtorolják vétéseiket. A megbüntetett személyiségek között szerepel Benedetto Croce, a hírneves bölcselel is.

Chiasso, szeptember 16. (Bud. Tud.) A nemzeti fasiszta kormány Münchenben levő rádiója szerdán bejelentette, hogy megkezdődött az eljárás azok ellen a személyek ellen, akik Badoglio-t támogatták. A rádió a brit és amerikai csapatok által megszállt területeken

lévő olaszokhoz felszólítást intézett, hogy kövessenek el szabotázs-cselekményeket, alakítsanak partizán csapatokat, zavarják a forgalmat, szétbontják a vasúti pályákat, elkövetik a szabadsághoz való visszatérést, amit az olasz és német csapatok egy napon megvalósítanak.

Róma, szeptember 16. (Német Távirati Iroda.) A Duce kiadta a 6. számú napiparancsot a következő szöveggel:

A kormány 6. számú napiparancsa. A napiparancs kiegészítésképpen megbízom Renato Ricci altábornagyot a nemzeti biztonság önkéntes milíciájának főparancsnoklásával. Mussolini. (MTI)

### Mi történt volna Mussolinivel, ha ki nem szabadítják

A szövetségesek tervei

Berlin, szept. 16. (NST) A Berliner Börsenzeitung lisszaboni tudósítójának jelentése szerint Mussolini kiszabadítása 24 órával előbb történt meg, mielőtt ki akarták szolgáltatni az Egyesült Államoknak. A kiszolgáltatás benne volt a fegyverszüneti feltételekben, amelyeket Badoglio aláírt. Az erre vonatkozó tárgyalásokat Castiglione tábornok folytatta, aki július végén jött egy olasz futárgéppel Lisszabonba, ahol érintkezésbe lépett az angol nagykövetséggel és az amerikai követséggel. A döntő tárgyalások a Lisszabontól 30 kilométerre nyugatra fekvő Hafra városka egyik szállodájában

mentek vége.

Néhány nap múlva azt a követelet terjesztették Castiglione elé, hogy Mussolinin ki kell szolgáltatni az Egyesült Államoknak, mégpedig a Roosevelt elnök által megjelölendő napon. A kiszolgáltatás külső körülményeit úgy tervezték, hogy ki-domboruljon az Egyesült Államok győzelme a fasiszta felett. Mussolinin amerikai katonai küldöttség vette volna át, filmfelvételek, fényképezők, rádiótudósítók és újságírók jelenlétében, akik ezt a pillanatot szóban és képen megörökítették volna. Az összes nagyobb filmvállalatok, rádióállomások és lapki-

adók képviselve lettek volna. A terv előkészítése valamivel hosszabb időt vett igénybe, mint eredetileg számítottak, de nem is törődtek az idővel, mert nem számoltak a német ellenintézkedésekkel. Mussolinin repülőgépen akarták Newyorkba vinni. Szicilián -s Gibraltáron keresztül, majd Newyorkból Washingtonba vitték volna. Rooseveltnek — írja a Berliner Börsenzeitung lisszaboni tudósítója — állítólag az lett volna a terve, hogy Churchill jelenlétében maga elé vezetteti a Fehér Házban Mussolinin és ebből az alkalomból rádióbeszédet tart. Mussolinin repülőgépeinek megérkezését szeptember 16-ra várták Newyorkba.

### Hogy találták meg Mussolinin?

Berlin, szept. 16. (NTI) Egy haditudósító ismerteti Skorzeny főrohamvezetővel, a Duce kiszabadításával folytatott beszélgetését. Már a Duce letartoztatásának napjaiban, amikor a későbbi áruhas jelei mutatkoznak kezdtek, Skorzeny főrohamvezető egy kisebb csoporttal Rómába utazott és fáradságos, leplezett munkával megszerezte az alapokat későbbi vállalkozásához. — E felderítő munkában kitüntette magát egy olasz beszélő rohamvezető, aki alruhába öltözve, olasz tengerészekkel mulatozva a fegyverletétel előtt, mintegy 24 órával tudomást szerzett arról, hogy a Duce egy kis szigeten lévő villában tartózkodik. A fegyverletétel napján, amikor a feladat már nem az volt, hogy hirt megszerezzen a fogoly holléteiről, hanem szükségessé vált, hogy kiszabadítsák. Skorzeny gyorsnázádon a szigetre ment, hogy a kiszabadítást előkészítse. A hazatérőn üresen találta. Hapnali szürkületkor a Ducet vízipilóta repülőgépen más helyre vitték. A kutatást most az egymást rohamosan követő események nyomában alatt eljőni kellett kezdeni. Gyenge támpontok vezettek egy hegyi szálló felé a Gran Sasson. Újabb hírszerzőcsoportokat küldtek, még pedig olyan embereket, akiknek nem volt tudomásuk igazi feladatukról. Azzal tértek vissza, hogy a hegyi vasút állomása, amely a Duce vélt tartózkodási helye vezet, el van zárva és nagyobb carabinieri csoport őrizte alatt áll. Skorzeny erre igen nagy magasságból elrepült a terület felett. A felderítőgépről készített felvételekből kitudott, hogy életveszélyes lenne leszállani az említett területen. Később megkezdte a vállalkozást és a körülmé-nyektől vakmerő repülőgéppel sikeresen elvégezte feladatát.

### Boszniai partizán harcok

Zürich, szept. 16. (Bud. Tud.) A balkáni partizán tevékenységéről jelenti, hogy a „második partizán hadosztály” Peko Dabcevic tábornok vezetésével Kelet-Boszniában tevékenykedik. — Ezeknek a partizán csapatoknak a Drina mellett heves harcokban sikerült Koracde helységbe behatolni. A helység mintegy 14-16 kilométernyire van a Zagráb-Sarajevói beigrádi vasútvonalról.

### Bombatámadás Páris ellen

Páris, szept. 16. (NTI) A Páris ellen szerdán végrehajtott angol-amerikai bombatámadásról az OFI a következő részleteket jelent:

Különösen súlyos károk érték Páris két külvárosát: Courbevoiet ahol 23 óráig már hatvan halottat számoltak össze és Benzoit, ahol körülbelül kétszázán sebesültek meg, de a halottak számát még nem állapították meg. La Garenneben is sok halott és sebesült van.

Páris városán belül ismét Auteuil környéke szenvedett különösen súlyos károkat, melyeket már 12 nappal ezelőtt egy korábbi angol-amerikai légitámadás erősen megviselt. Egész házsorok dőltek romba 300-400 méteres körzetben. Sok bomba zárja el az utca közlekedést, sok épület még ég. A légvédelem, a Vöröskereszt és a gyorssegélyszervezet mentő-csapatát szünet nélkül dolgoznak, hogy megmentsék a betemetetteket, ugyanis még sokan vannak a romok alatt.

# Antal István miniszter beszéde az ellenséges propaganda eszközei, az idegháború, a magyar „Békepárt” röpiratai ellen

„Olyan békéért szállunk síkra, mely biztosítja a nemzet fennmaradását, szabadságát, ősi jogait és becsületét”

## Reményi-Schneller pénzügyminiszter kijelentette, hogy inflációról nem lehet szó és nem következhetik be a betétek zárolása

Budapest, szeptember 16. A gazdasági tájékoztató szolgálat szerdán a Kereskedelmi és Iparkamara közgyűlési termében dr. Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter elnöklésével tartotta meg szeptemberi értekezletét. Az értekezleten megjelent Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter is.

Az értekezletet feszült figyelem követte Antal István miniszter nyitotta meg. Beszédét a miniszter a legutóbbi világesemények változásával kezdte, majd így folytatta:

— Ezeknek az eseményeknek a mi életünkre és magatartásunkra való kihatása egy kötelességet ír elő számunkra: még erősebb összefogást, még fokozottabb józanságot, még hidegebb hidegvért, még hatványozottabb munkát, még szigorúbb nemzeti fegyelmet és még sokszorozottabb megőrzését az ország erkölcsi és anyagi, főként pedig hatalmi erőinek; a partikuláris érdekek teljes háttérbe szorítását és a közös és a közérdek mindenképp gondolatának vezető nemzeti parancsának emelését.

— Az ország mai nehéz és bizonytalan helyzetében — folytatta a miniszter — igazán nincs itt az ideje az üres és a messzemenő politikálásnak, a hangos és agresszív agitációnak, de a meglapuló, gyáva hunyászkodásnak és a sunyi, ravaszkodó sodródásoknak sem. Ellenben itt van a döntő órája annak, hogy az ország minden ép és egészséges alkotóereje egységesen, fegyelmetten és közvetlenül felsorakozva a nemzetvezetés mögé, még fokozottabb mértékben teljesítse kötelességét.

— Minderre annál inkább szükség van, mert ez az idegháború, amely a mostani frontális hadviselésnek egyik legveszedelmesebb stratégiai eszköze, elérkezettnek látta az időt a legerőteljesebb tromfok kijátszására. A moszkvai, londoni és egyéb ellenséges irányítás mellett folyó nyílt és titkos aknamunka egész dandárját vezetik és sugározzák az ország ellen a magyarság lelkeinek megfélemlítésére, a kishitűség terjesztésére, a belső rend felbomlásztására, a bizalmatlanság felkeltésére, a vezetőkre vetett hit megrendítésére, a társadalmi béke felfordítására, a törekedő és kitartó lelkek terrorizálására és ilyképpen az ország belső ellenálló erőinek szétmálasztására.

— Ez az idegen és idegpropaganda azonban nem a maga valódi arculatában jelentkezik az országban, de hamis és hazug kalózbogóval akarja megtéveszteni a tájékozatlan közvéleményt. Demokratikus jelszavakat hangoztat, függetlenségi törekvéseket, mindegyiket Kossuth Lajos nevét veszi ajkára, a magyar nép jövőjéért aggódik, a „szabadság és emberiség” nevében tetszeleg és a magyar nép „felszabadításáért” száll síkra, holott mind e mögött a tiszta és nemes fedőgondolat mögött a legalattomosabb szándék, a legdurvább erőszak, a legkegyetlenebb alávetettség és a legborzalommal teljesség készül rohamra a magyarság belső frontjának átörésére.

— Legutóbbi manővere az úgynevezett „békepárt” köpönyegében jelentkezett és ügyes ravasz-sággal spekulálva a közvélemény bekegyégyára, mert ez a békevágy természetesen nálunk is megvan, mint minden más országban a világnak, nem kevesebbre akariák

rábírni a magyarságot, minthogy tegye le a fegyvert és száználmas játékbábként szolgálta ki magát ellenségeink kényének-kedvének. Ami e probléma közbiztonsági részét illeti, az aljas propaganda terjesztői már lakat alatt vannak és cimboráik is oda kerülnek. Ami azonban e propaganda belső tartalmát és mérgező tendenciáját illeti, azt nem hagyhattuk figyelmen kívül.

— Ki nem akar békét ezen a világon? Van-e olyan életény a föld valamelyik zugában, az óceánon innen és túl, amely ne vágyja a béke és a nyugalom után? És ki nem akarna a békét ebben az országban, amely országnak semmi, de semmi része nem volt a mai világkatasztrófa előidézésében és amelynek sem kitérésében, sem elvadásításában sem közvetve, sem közvetlenül nem vett részt?

— Azonban béke és béke között nagy, sőt életre-halálra menő különbségek vannak. Van olyan béke, amely a sírnak a békéje, amely egyértelmű a nemzetfelelősséggel, van olyan béke mint 1918-ban volt, amely egyértelmű a hűtlenséggel és a becselenséggel, de van olyan béke, amely biztosítja a nemzet fennmaradását, szabadságát, ősi jogait és a nemzeti becsület minden követelményét. Az előbbiekből nem kérünk, sőt megvetéssel utasítjuk el magunktól még a gondolatát is, az utóbbiért azonban erőink végső megleszítésével is sikraszállunk.

— Nagyon, de nagyon csálódunk, akik azt hiszik, hogy a béke ügyét nyavalygással, felhadt csodavárással, hízélgéssel, felajánlásokkal és nemzetj önérzetünk megtagadásával lehet szolgálni. Ilyen eszközökkel csak megvetést érünk el még ellenségeink részéről is.

— Ha a legutóbbi időkig voltak kételyek is aziránt, a történelem, íme, csattanós példával szolgált. Olaszország példájával. Ez a minden szeretetünket és részvétünket megérdemlő ország, mert a „béke mindenáron” szuggesztívója alatt eldobta fegyvereit. A béke helyett — íme — most még borzalmasabb háborút kapott, amely háború szörnyűségei között tehetetlenül vergődik. Okulnunk kell ebből a példából s józanságunkat, hidegvérünket, ellenálló erőnket még jobban felfokozva mellünkhez szorított fegyverekkel rendületlenül állni a magyar strázsán.

— Azok, akik az ország sorsát irányítják, tisztában vannak a való helyzettel s azokkal a következményekkel, amelyek alól a magyar sors sem tudja emancipálni magát. Változtatlan szilárdsággal halad előre ez a nemzetvezetés a belső vonalon a konzervatív, alkotó, keresztény nemzeti politika útján és változatlanul szolgálja kifelé a magyar öncélúság gondolatát a tradicionális magyar hűség és az ősi magyar becsület tisztaságával és rendíthetlenségével. Nem taktikából, nem politikából, nem szemfényvesztésből és nem hatalmi célokból, de abból a szilárd és reális meggyőződésből, hogy minden más, ettől eltérő politika ma a nemzet belső erőinek menthetetlen szétporlását idézné elő és tehetetlen játékszerévé tenne bennünket nálunknál messze hatalmasabb világerők kényének-kedvének.

— A gazdasági élet folyamatosága, a termelés hatóerejének növekedése és általában a belső gazdasági munka zavartalan fennmaradása, sőt fokozása ma a

legelső nemzeti érdek. A miniszter azzal fejezte be beszédét, hogy ma minden magyarnak hinnie kell a magyar küldetés sorsszerűségében, a magyar vezetés elhivatottságában és szilárdságában és a magyar jövő rendíthetlenségében.

## A pénzügyminiszter beszéde: „Inflációról nem lehet szó, legfeljebb bankjegyszaporulatról”

Reményi Schneller Lajos pénzügyminiszter válaszolt az elhangzott felszólalásokra.

A pénzügyminiszter a pengő értéke és stabilitása iránti bizalmat hangsúlyozásával kezdte beszédét és tüzetesen kimutatta azt, hogy tevédek azok, akik ma inflációról beszélnek. Ma inflációról nem lehet szó, legfeljebb bankjegyszaporulatról, amelynek azonban fennforogának az összes rendelkezésre álló indokai. Ha erős kézzel irányítjuk az ország összes gazdasági életfunkcióit, infláció bekövetkezőjétől nem kell tartanunk és így azt el fogjuk kerülni, mert ismételtlen hangsúlyozom, hogy a bankjegyszaporulat még nem infláció, viszont bankjegyszaporulat nélkül háborút egyetlen ország sem tud finanszírozni. A bankjegyszaporulatnak semmi káros következménye nincs a gazdasági életre akkor, ha a termelő munka zavartalanul folyik, az ország erőtlenül dolgozik, alkot, termel, épít és fenntartja mind a társadalmi, mind a gazdasági élet rendjét és fegyelmét.

## Az árák problémája

Ezután a pénzügyminiszter az árák problémájáról beszélt és tüzetesen ismertette azokat az okokat, amelyek az árákban a háború kitérésétől a mai napig jelentős eltéréseket idéztek elő.

Négy okban jelölte meg azokat az okokat, amelyek az áremelkedést maguk után vonták. Először abban a körülményben, hogy 1939 szeptember 1-én, amikor is stabilizálták az árákat, azok különösen mezőgazdasági téren még igen alacsonyak voltak s az ország gazdasági vezetői már akkor tudták, hogy ezek az alacsony árák, különösen a háború elhúzódása esetén nem lesznek tarthatók és azokat lassan és fokozatosan emelni kell.

A második ok, ami az árákra emelőleg hatott a mostani világháború előtt hozott szociális intézkedések voltak, amelyeknek pénzügyi hatása természetesen nem azonnal, hanem már a háború alatt fokozatosan jelentkezett. Ezek a szociális túlkidá-

sok nyilvánultak meg azután az árák kialakulásánál.

A harmadik ok én voltam — jelentette ki mosolyogva a pénzügyminiszter, — mert bizony a háború terhei következtében fokozatosan kellett az adóprésműködését.

A negyedik ok a külföldi nyersanyagbehozatal nehéz helyzetében rejlik, illetve abban a körülményben, hogy az elkerülhetetlenül szükséges külföldi nyersanyagok áráiban külföldön is igen lényeges emelkedések történtek.

Ami pedig a bankjegyszaporulatot illeti, arra mutatott rá a pénzügyminiszter, hogy ennek egyik legfőbb oka az ország területi megnövekedése volt, a háború növekedő kiadásainak finanszírozása, valamint most nem kismértékben az a körülmény, hogy a terméskialakulás lebonyolítása figyelembevéve az árák emelését is, természetesen nagyobb bankjegyszükségletet idézett elő.

## A fekete piac

Ezután a miniszter a fekete piaci kérdéseit fejtegette igen hosszasan és arra mutatott rá, hogy bár a fekete piac minden országban ugyancsak természetes velejárója a háborúnak, természetesen dolog, hogy a fekete piaccal fel kell venni a legerőteljesebb küzdelmet és ebből a küzdelemből nem szabad hiányoznia sem a termelőnek, sem a fogyasztónak, de nem szabad hiányoznia az államhatalom erőteljes beavatkozásának sem. Ez utóbbiban nem lesz hiány.

## Dőreség attól félni, hogy a takarékbetéteket zárolják

Ezután a pengő problémáit fejtegetve arra mutatott rá a pénzügyminiszter, mennyire oktatlanul járnak el azok, akik a készpénzt teaurádják és nem helyezik el takarékpénztárakba vagy bankokba. Dőreség attól félni — mondotta a miniszter, — hogy a takarékbetéteket zárolom, mert a betétek szaporodása a pénzintézetek likvidálását mozdítja elő, ami a jelenlegi háborús finanszírozás mellett egyenesen kizárja a betétek elvételét.

Aztán a miniszter részletesen ismertette a háborús pénzügyi politikát, melynek bár igen sok nehézségeit is kell leküzdenie — mégis nyugodt önérzettel megállapíthatjuk, hogy ez a háborús pénzügyi politika sikeres volt. Ez a politika nemcsak,

hogy fenn tudta tartani a legnehezebb körülmények között a gazdasági élet rendjét, de egy hatalmas hadsereget fejlesztett, nehéz szociális kérdéseket oldott meg, visszacsatolt területeket rendezett be és e mellett éppen csak a legszükségesebb és legelkerülhetetlenebb korlátozásokat vezetve be.

A magyar pénzügyi politika legnagyobb háborús teljesítményének azt tartja, hogy míg az 1914-18-as háborúban a kiadásoknak csak 5 százalékát fedezték adókból és 95 százalékát kölcsönből, ma a háború költségeit 70 százalékban adókból teremtettük elő és csupán 30 százalékát kölcsönből. Ez olyan eredmény, amelynek jelentőségét még a legfogultabb külföldi szakértők is elismerik.

## A gazdák rendezzék tartozásaikat

Ezután a miniszter az egyes termelési ágak problémáit fejtegette ki tüzetesen és a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatban azt adta elő, hogy az eladósodott mezőgazdákknak igen fontos érdeke tartozásaiknak a mai viszonyok között való rendezése. Helyes az, hogyha a mezőgazdaság a háború végén tehermentes lesz, mert az akkor várható nehezebb időköt jobban tudja átvészelni és a termeléshez szükséges hiteleket könnyebben tudja megszerezni.

Beszéde végén a pénzügyminiszter különböző részletproblémákkal foglalkozott.

## A yorki anglikán érsek Moszkvába érkezett

Amszterdam, szept. 16. (NTI) A tengerentúli londoni rádió átlomása a brit hírszolgálatra hivatkozva közli, hogy a yorkshirei érsek Moszkvába érkezett.

Lisszabon, szept. 16. A yorki érsek moszkvai útjával kapcsolatban Londonban megjegyzik, hogy dr. Cyril Forster Garbett, yorki érsek, mindíg sürgette az

## Ullein-Reviczky Antaltól

A hivatalos lapban megjelent kormányzói kézirat változtatásokat rendelt el a diplomáciai karban E változások egyike, hogy Ullein-Reviczky Antal stockholmi követ lett.

A magyar sajtó öszinte sajnálattal búcsúzik Ullein-Reviczky Antaltól, aki igen nehéz időkben intézte a külügyi sajtó ügyeket, majd a belföldi sajtó ügyeit is. Csáky István gróf külügyminiszter bizta meg a külügyminisztérium sajtó- és kulturális osztályának vezetésével. E tiszteit Bardossy László külügyministersége alatt is megtartotta, majd amikor Leleki Pál gróf halála után Bardossy lett miniszterelnök, Ullein-Reviczky kezében egyesítették a külügyi és belföldi sajtóügyek intézését. Ezt a kivételes és szövevényes feladatkört, ezt a rendkívüli felelősséget, a látókört és tapintatot kívánó megbízatást a legutóbbi napokig megtartotta.

A magyar sajtó hűséges barátját, megőrtö támogatóját is merte meg Ullein-Reviczky Antalban, aki szeretetreméltósággal, megnyerő egyéniséggel sikeresen teremtett teljes összhangot a sajtó és a kormány politikai irányvezetése között. Mint a nemzetközi jog egyik legkiválóbb tudósa is általános megbecsülést szerzett, a trianoni szerződésről írott franciayelvű könyve, mely külföldön nagy hatást keltett, nemrég jelent meg magyar nyelven. Ullein-Reviczky Antalt új állomáshelyére a magyar sajtó osztatlan rokonszenvvel, szeretettel kíséri.

## Aki megjósolta Horthy Miklós eljövételét

Érdekes iratba bukkant egy katolikus lelkész elhalt papbarátja iratainak tanulmányozása közben. A sopronmegyei Füles közszékes katolikus plébánosa életében rendkívül sokat foglalkozott egyházi legendákkal és régi jóslatokkal, amelyeknek értelmét és keletkezését kutatta és vizsgálódásainak eredményét papírra fektette. Ezek között az iratok között talált hagyatékának rendezője egy többzben is leírt versformájú szöveget, amelynek tanulmányozása soránkiderült, hogy az egyébként egyszerű vers szavai sokkal többet jelentenek, mint amit az ember első olvasásra lát bennük. A verset a füles plébánosa azért írta, hogy Horthy Miklós eljövételét jósolja meg, mert a szövegben megjelent oltalmazó nevet a verssorok kezdetétől így adják ki: „Horthy Miklós. — Amen.” Ennek a versnek különös érdekessége az, hogy a füles plébánosa a kommunizmus idején írta azokban az időkben, amikor még kevesen sejtették Magyarországon, hogy a nemzet választott vezetője csakugyan Horthy Miklós lesz. A kommunizmus alatt vértanúhalált halt füles plébánosnak ezt az egészen különleges érdekességű megsejtését és jóslatát az alábbiakban közöljük:

Hungária!  
Oltalmazót  
Rendel  
Tenédek  
Hatalmas  
Istenünk.

Magyarország  
Ismét  
Kivirul,  
Lesz  
Óriás  
Serege,

Az  
Megörzi  
Erejét,  
Nagyságát!

Lisszabon, szept. 16. Mint Nicozából elentik, a Dodekaneszoról 200 olasz katonával 8 olasz hajó érkezett a ciprusi Nicozia kikötőjébe. A hajók között egy agyunaszád is van. (MTI)



**SZÍNHÁZI HETI MŰSOR:**  
Péntek este: Tábornokné, B) bérlet.  
Szombaton délután: Mosoly-ország, filléres előadás.  
Szombaton este: Tábornokné, Bérletszűnet.  
Vasárnap délután: Tábornokné.  
Vasárnap este: Tábornokné, (bérletszűnet).  
A délutáni előadások fél 4. — az esti előadások háromnegyed 7 órakor kezdődnek.

**A „Tábornokné“ előadása pontosan háromnegyed 7 órakor kezdődik**  
A Csokonai Színház igazgató-sága felhívja a közönség figyelmét arra, hogy a pénteken bemutatásra kerülő Tábornokné c. operett tartalma a szokottnál hosszabb. A légvédelmi rendelkezések folytán a színházat a meghatározott időpontra ki kell üríteni s éppen ezért a Tábornokné előadása minden este pontosan háromnegyed 7 órakor már megkezdődik. Kéri tehát az igazgató-ság a közönséget, hogy mindenki már háromnegyedél előtt foglalja el helyét.

**FILM**  
**HUNGÁRIA. „Egy szoknya, egy nadrág“.** Rendkívül mulatságos burleszk elemekkel tarkított produkció az „Egy szoknya, egy nadrág“ magyar filmjelenetével s ennél aztán sem több, sem kevesebb. A darab meséje egyetlen szimpla ötlet s ezt másfélórás játékká csak a kiváló színészek teszik elfogadhatóvá. A darab minden eseménye Latabár Kálmán köré csoportosul, aki kitünően helyt áll, bár játéka nem a művészi mint inkább a bravur szintjén értékelhető. Csörtös, Turay, Maly Gerő, Somogyi Nusi passzív szerepükkel nem emelkednek ki. Csikós Rózi, a darab női főszereplője, bájos jelenség. A darab mulattató volta mindazonáltal nem vitatható el. Az egyes jeleneteket harsogó kacagás kíséri.

**Rendkívüli érdeklődés előzi meg a Filharmoniai Társaság 18-iki hangversenyét**

A Zenekedvelők Köre bérleten kívül jótékonycélú diszhangverseny.  
A budapesti m. kir. Operaház zenekarából alakult Filharmoniai Társaság nagyszerű erdélyi hangverseny körútja után szombaton este 8 órakor diszes keretek között tartja egyetlen jótékonycélú hangversenyét az Arany Bika disztermében. Műsorukon Beethoven Egmont nyitánya, Dohnányi: Szimfonikus perceli, Liszt: Les Preludes-je és Csajkovszky V. szimfóniája szerepel. A gazdag műsort dr. Dohnányi Ernő elnök, karnagy, Debrecen sz. kir. város diszpolgára vezényli. A hangverseny tisztá jövedelme a hadiárvaké, melyet a bajtársi szolgálat útján fizet be a Zenekedvelők Köre.  
A még megmaradt napjegyek szombaton déli félkettőig okvetlenül kiváltandók, mert a Bertók féle könyvkereskedés szombaton délután zárva lesz. Esti pénztárnyitás a hangverseny napján este 7 órakor.

**Csokonai Színház**  
PÉNTEKEN B) BÉRLETBEN a rendkívüli sikertől újdonosság:  
**Tábornokné**  
U. KOVÁTS TERUS,  
Jurik Ica és Károlyi István első fellépésével!

**Minden háznál, minden lakásban legyen oltóvíz**

**Rendelet a mezőgazdasági termények tűzvédelméről.**  
Az illetékes magyar légioltalmi hatóság már többször felhívta a közönség figyelmét arra, hogy városban minden lakásban, falum minden háznál tartanak készletben oltóvizet.  
Hogy milyen fontos az oltóvíz készletben tartása, arra végzetes bizonyítékot adott a közel-múltban egy francia falu esete. A falut légitámadás érte, s bár a faluhoz közel volt egy folyó, a község lakossága még annyit sem tett meg, hogy a folyóhoz megfelelő lejárattal építsen. Így csak körülményes módon tudtak hozzájutni a vízhez és amikor a falu a gyújtólápoktól kigyulladt, nem volt víz az oltáshoz és az egész falu leégett.  
A belügyminiszter rendeletében részletesen intézkedett a mezőgazdasági termények tűzvédelméről.  
Elrendelte a tűzoltó és tűzkészültségi szolgálatot és két rendeltetvével a termények behordásáról s a cséplésről is rendelkezik. mégis számtalan helyen szabálytalanul van telepítve a szériuskert túl van zsúfolva, a szalmakazlakat nem az előirt távolságokban és méreteken telepítették, oltóvízről és oltószerekről nem gondoskodtak.  
Ezek a szabálytalanságok súlyos veszedelem okozói lehetnek, azért a szériuskertek rendjének ellenőrzését megszigorították. A hatóságok a rendeletben megállapított szigorú büntetésben részesítik a kihágások elkövetőit

**Debrecenben minden negyedik ember kerékpározik**

A debreceni rendőrség 22.730 kerékpárt tart nyilván a bicikli felállításának 90-ik esztendőjében  
A kerékpár, a legolcsóbb közlekedési eszköz, az utóbbi években ismét erősen divatba jött. A háborús viszonyok, benzinhány, nagyon sok motorost s autótulajdonost rászorított arra, hogy a biciklit vegye igénybe.  
Ez a tény a debreceni kerékpáros statisztikában is kifejezésre jut, mert míg 1938-ban például 16.200 bejelentett kerékpár volt, addig a debreceni rendőrség kerékpárnyilvántartójában Nagy Sándor tiszthelyettes napjainkban 22.730 kerékpárt tart nyilván. Azt jelenti ez a szám, hogy Debrecenben, ahol a lakosság lélekszáma közel 130.000, úgyszólván minden negyedik ember kerékpártulajdonos.  
**A kerékpár története**  
Nem érdektelen ebből az alkalomból visszatérni a kerékpár történetére. Mint csaknem minden találmányé, a kerékpár története is az ókorba nyúlik vissza. Már ezekben a régi időkben halunk ördöngös „kétkerékű járógépek“ről. Ilyenről tesz említést többek között Herodotos és Plutarchos is. Előbbi szerint az arab postafutárók furcsa, kétkerékű vasmasinákon haladtak tovább céljuk felé. Az eszme a középkorban is fel-felbukkant e korszak azonban nem kedvezett a természettudományok és a technika fejlődésének s így e gondolat nem tudott kifejlődni. Leonardo da Vincinél, a középkor ragyogó elméjű polihistoránál is megértésre talált a „járomű“ gondolata, de a kísérleti meddők maradtak.  
Az első igazi kísérlet a kerékpár felfedezése irányában a VIII. század közepén Johann Hautsch nürnbergi kocsigyártótól ered. — Járműve külsőleg félelmetes sarkányalakkal bírt s mivel látszólag minden hajtóerő nélkül mozgott, alkalmas volt a népfantázia felizgatására. Szerzője nem is kerülhetett el, hogy meg ne gyanúsítsák az ördöggel való cimborázással. Ez a sors érte Forster altordíri órásmestert, aki 1685-ben, hogy bűnaságot ellenére könnyű helyváltoztatást biztosítson magának, kis háromkerékű járművet szerkesztett. Szintén ördögösség hírébe került és menekülni kényszerült az országból, hogy az inkvizíciót elkerülje.

**130 éve szerkesztették az első kétkerékű jároműt**  
Karl Dravis badeni erdőmester volt az első, aki 1813-ban, tehát

**Évenként félezer kerékpár.opás**  
A kerékpár elterjedésével együtt növekedett a kerékpáropások száma. Alig van nap, hogy egy-két kerékpáropást be ne jelenjenek a rendőrségen és az évi átlag kerékpáropásoknál meghaladja a félezeret. A lopások jelentékeny része a tulajdonos gondatlanságára vezethető vissza, mely hozzáférhető helyen lezáratlanul hagyja a gépet. Ujabb rendőrségi intézkedések, a sorozatos kerékpáropások számát lecsökkentették, kihágásnak minősítik, ha a gépet lezáratlanul és őrizetlenül hagyta tulajdonosa valahol és az így eljáró biciklitulajdonost pénzbüntetéssel sújtják.  
Aránylag jóval kisebb a kerékpár által előidézett balesetek száma és a megtörtént gázolások jelentékeny százaléka nem súlyos.  
Napjainkban, a háborús korlátozások közepette, valóban meg-növekedett a jelentősége a kerékpárnak Erre mutat az a tény is, hogy a kerékpárok rendőrségi nyilvántartójában, ahol külön lap van feltüntetve minden egyes gépről, szinte hónapról hónapra nő a bejelentések száma. A szegény ember közlekedési eszköze mind szélesebb rétegen hódít és terjed el.

**Tánciskolák**  
\*Vattay tánciskolában szeptember 29-én diákkolton kezdődik Kossuth-utca 11. szám.  
\*Vatay mozdulatművészeti iskolában akrobatika, step-, szak-szerű mozdulatnevelés október 1-én kezdődik. Kossuth u. 11.  
\*Jobbágy Honka balettskolájában megkezdődik a tanítás szeptember 17-én. Dlután 4-tőlbe iratás. Péterfia utca 30.

**Tun-ária Filmszínház**  
Latabár Kálmán mulatságos vígjátéka:  
**Egyszoknya egynadrág**  
Főszereplők:  
Csikós R., Csörtös Gy., Turay I., Maly G., Somogyi N.  
Előadások: 5 és 7 órakor.

**Apolló filmszínház**  
MA UTOLJÁRAR!  
**Örök tűz**  
HOLNAPTÓL!  
**Párduckisasszony**  
Vidám svéd történet, óriási revü, fülbemászó zenével.

**Vígyszínház mozgó**  
MA UTOLJÁRA a legizgalmasabb kémfilm:  
**AZ ELLOPOTT TITOK**  
Kémet és kémelhárító élet-halálharc!  
Főszereplők: Paola Barbara, Antonis Centa.

**„Erdély magyar volt és magyar marad örökké, e földről nem kelnek többé útra vándorbotok és nem lesznek többé elnémult harangok!“**

Ünnepélyes keretek között nyitotta meg a „Székely Művészeti Evet“ Marosvásárhelyen Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter. A miniszter megkoszorúzza az országzászlót, majd Miko László dr. főispán üdvözlése után melegen köszöntötte Marosvásárhely és a Székelyföld közönségét. Erdélyben a székelység hazánk legrégebbi lakója, a szászok betelepítése előtt a most általuk lakott területen is székelyek éltek és ők látták el Erdélynek nemcsak keleti, de déli határvédelmét is. A magyar védőbástya legkisebb erőssége és őrtornya éppen Székelyföld volt. A magyar művészetnek a múlt század második felében bekövetkezett újjaszuleteséből a székelység is kivette a maga tetemes részét. Az idegen uralom két szomorú évtizede sem tudta megtörni, de még elhalványítani sem az erdélyi és benne a székely lelkesedést és szellemiséget. A vezetők és vezettek, írók és tudósok, költők és művészek, gazdagok és szegények ebben a szilárd egységben fogtak össze és álltak egymás mellett, amelyben évszázadokon keresztül élt ezen a földön maga a székely nép testvéri összefogásban. Ez a föld magyar volt és magyar is marad örökké Erdélyből nem kelnek többé útra vándorbotok és nem lesznek többé elnémult harangok. A székelyföldi művészeti év is elének bizonyította Erdély és a magyarság megbontathatatlán egységének.  
A miniszter nagy lelkesedéssel fogadott beszéde után a képtárba, a közművelődési ház i-tkörtermébe ment, ahol a székelyföldi közoktatásügy vezetőit fogadta majd a Teleki-Tekában a könyvtárszervezeti kiállítás-telkintette meg

**Meggyilkolta a férjét**

Egész éjszaka tanácskoztak, hogy pusztítsák el: méreggel, pisztollyal, doronggal?  
Borzalmas kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság történt tavaly március 5-én éjjel Oroszkomoról község közelében. Az országúton haladt szekerevel Szolmzenszki Mihály kocsmáros. Találkozott két ismerősével Szemács László szövetkezeti üzlet-vezetővel és egy fiatalkorával, akik felkérkeztek melléje a bakra.  
— Vigyen haza bennünket komám —, kérte Szemács a kocsmáros, aki szívesen tett eleget a kérésnek, maga mellé invitálta őket, Szemács alig helyezkedett el az ülésen, hirtelen kirántott egy kalapácsot a zsebéből s hatalmas erővel háromszor febesújtotta Szolmzenszkit. A kocsmáros elhaló hangon még ennyit kérdezett:  
— Miért ütöz komám?  
Alig ejtette ki ezt a néhány szót, lefordult a szekérről és eszméletlenül a földre zuhant. Szemács és fiatalkorú társa szintén legurott és agyabafőbe verte a kocsmáros, aki a helyszínen meghalt.  
Ez lett a vége Szolmzenszki en-gedékenységének. A nyomozás során ugyanis megállapították, — hogy a kocsmáros és fiatal felesége hosszabb ideig nyugodt házasságban élt, később azonban Szemács udvarolni kezdett az asszonynak. Szolmzenszki szemétn hunyt még akkor is, amikor már bizonyos volt abban, hogy az asszony jobban ragaszkodik Szemácshoz, Kiderült, hogy Szolmzenszki felesége akarta eltenni a férjét láb alól s egy alkalommal egész éjszaka azon tanácskoztak Szemácsal, hogy méreggel pusztítsák-e el a kocsmáros, vagy pisztollyal, esetleg agyonverjék-e. Ez utóbbi mellett döntötték s egy tizenhétéves fiút is felbéreltek pénzt és örökös állást ígérték neki, ha segít Szolmzenszki meggyilkolásában.  
A történetek miatt az ungván törvényszék Szemácsot 15 évi, fiatalkorú 10 évi, Szolmzenszki-t életfogytiglani fegyházra ítélte. A tábla az ítéletet helybenhagyta, a kúria pedig Szemács büntetését szintén életfogytiglani fegyházra súlyosbította, az ítélet többi részét helybenhagyta.

**Uj üstöböst fedeztek fel**

Szerdára új, ismeretlen égitest felfedezését közli távirat érkezett Berlinből a Svábhegyi Csillagvizsgáló Intézet címére. A felfedező egy román csillagász. Minden ilyen esetben elsősorban a berlini Copernicus Intézetnek jelentik a megállapításokat s az közli körtáviratban az európai csillagászati intézetekkel.  
Dr. Daimaca román csillagász szeptember harmadikán észlelte első ízben a jelenséget, még pedig a Híz csillagképben, a Göncöl szeker és az Ikrék között. A Göncöl két hátsó kerekétől nem nagy távolságra.  
— ooOoo —

**Rendelet a tagosításról**

A Hivatalos Lap közli a kormányrendeletét amely a tagosítási és egyéb birtokrendezési ügyekben követendő eljárás egy-séges szabályozását célozza s evégből felhatalmazza az igazságügyminisztert, hogy az érdeklített miniszterekkel egyetértve az említett eljárásra vonatkozó szabályokat az ország egész területére egységesen szabályozza.

**Vígyszínház mozgó**  
MA UTOLJÁRA a legizgalmasabb kémfilm:  
**AZ ELLOPOTT TITOK**  
Kémet és kémelhárító élet-halálharc!  
Főszereplők: Paola Barbara, Antonis Centa.

**Vígyszínház mozgó**  
MA UTOLJÁRA a legizgalmasabb kémfilm:  
**AZ ELLOPOTT TITOK**  
Kémet és kémelhárító élet-halálharc!  
Főszereplők: Paola Barbara, Antonis Centa.

## BERLINI LEVÉL EGY POTSDAMI KIRÁNDULÁSRÓL

Berlin-Potsdam, augusztus vége. Augusztus utolsó hetében még közelebb kerültünk itt Berlinben a háborúhoz... Az utcákon mindenütt a háború nyomai. Jó lenne mindenről elfeledkezve, egy kis békés hangulatot keresni. Hogyan? Egy potsdami kirándulás talán kirágad a háborús és ne tagadjuk, nyomott hangulatunkból...

Berlintől délnyugatra kb. 35 kilométerre fekszik Potsdam, a hajdani porosz királyok székhelye. A város ma is régi nagyságából él, békeidőben jelentős az idegenforgalma. A nyugdíjasok városa és a katonáké, hiszen nincs feledve a skatonakirály, I. Frigyes Vilmos emléke... Potsdam ma nagyságára és lakóinak számára egyenlő Debreccennel.

A gyorsvasút félóra alatt visz Potsdamba. Az állomáson velem együtt szabadságság katonák, voroskeresztes nővérek és néhány külföldi szállt ki. A külföldiek meg tudtam egy kezem számlálni.

A pályaudvar épülete előtt már fennszóval toborozza egy idegenvezető a csapatját. Csatlakozunk? Természetesen, egy jó idegenvezető gyakran több szórakozást nyújt, mint a holt épületek, múzeumok...

Ki tudja hányadszor, már el is kezdte mondokáját. Porosz kedélyességgel adja elő mondandóit és e két fogalom: porosz és kedélyesség, amelyek pedig nem egy atyafi gyermekek, jól eső vegyületekben jelentkeznek a nagy hangon szavaló idegenvezető szavaiban.

A harmadéves háború után kezdődik Potsdam történeli szereplése. Addig csendes halászároska volt. A Nagy Kurfürst építtette itt meg rezidenciáját, amely aztán a későbbi porosz királyok székhelyéül szolgált. A legnagyobb porosz királynak, Nagy Frigyesnek, a mi Maria Teréziának nagy ellenfelének is állandó tartózkodási helye volt Potsdam, a művészi paloták egész sorát építette meg a város. A XIX. század folyamán a város jelentősége alábbhagyott.

A nemzetiszocializmus, amely a porosz kultúrral fel akarta venni a kapcsolatot, egyik nevezetes eseményét Potsdamhoz fűzte: a potsdami Garnisonkiréne ódon, Nagy Frigyes építtette falai között nyitották meg 1933 március 21-én a nemzeti szocialista, új Reichstagot.

A történeli újbevezetés után megkezdjük a sétát a városban. Többször megyünk át szoborok, öreg hidakon. A város a Havel folyó tőlé, szerte futó ága által körülzárt szigeteken épült.

Már ismét állunk a potsdami vár épülete előtt. »Ha ezek a kövek mesélni tudnának...« — mondja az idegenvezető... Helyettük ő beszél, elmondja, hol és hogyan élt itt Nagy Frigyes, a skatonakirály, aki a vár előtt elterülő pompás parkot katonai gyakorlóterré alakította át, a híres »őriásgárda« számára, aztán beszél Napoleon látogatásáról, aki midőn hadaival megszállta Potsdamot, itt töltötte éjszakaiit...

A vár mellett két villamos is között áll az a hársfa, melynek ágai közé dugták a potsdamiak kérésüket tartalmazó leveleiket. A király röggelente összedobta a leveleket, ezeket a különös »ja-leveleket« s amelynyiben teljesíthetők voltak, teljesítette a kéréseket.

A vár mellett a Barberinán. Ebben lakott Barberina, az olasz táncosnő, akinek Nagy Frigyesrel való kapcsolatáról sokat beszéltek annak idején. Igaz, ezzel szemben az a hír is járta, hogy a nagy király egyáltalán nem érdekli a nő nem iránt...

Végig megyünk az öreg piacon, amelyet egy csomó festői, ódon, barokk lakóház fog közre. Valamennyi csak úgy sugározza a XVIII. század hangulatát...

A villamos kéjjel hangulattal. Megyünk tovább. Eljutunk a híres Garnisonkiréne-hez. Eppen fél 11-et üt az óra s halljuk a koronás híres harangjait.

Számtalan kicsi és nagy harang jatszva az ismert nemet dall. »Ob' immer Treu' und Redlichkeit.« A templom kriptájában alussza örök almat Nagy Frigyes. Saját faragású széke ma is ott áll a kegyűri pánolyban, az oltárral szemben, amely karraí marványból van. A nagy király nem nagyon szerethette a hosszú predikációt: a szöszök mellett homokóra áll, az Isten szolgájának meg volt szabva az ideje, meddig beszélhet. A templom orgonáját Bach-organának hívják. Bach Janos Sebestyén volt ugyanis a templom orgonistája, ma is meg van az orgonapadja. Az oltárral szemben kulon három szék. Nevezetességüket már újabbkori esemény adja meg, a Reichstag 1933-as megnyitása. A középső ült Hindenburg tábornagy, jobbja Hitler Kancellár, balján Göring Hermann

A templomból jövet idős házaspárba utkoznak, a templomba mennek ajtatoskodni. Az öreg fenyésre kopott Ferenc József-kabát, szakállát Vilmos-módia viseli, az élete társán is multszázadbeli a ruha...

Sietni kell tovább. A híres Sanssouci parkon át igyekszünk a világhírű palota felé. Isteni a béke ebben a parkban. Az út előbb egyenes, hajszálpontosan függőlegesen nyírt jegenyék között haladunk, majd kanyargóvá válik s a tündéri pázsit festői facsoportokkal váltakozik...

Egy kanyar s előttünk van a Sanssouci. Egy kis dombon épült, a domb oldalán üvegházak, bennük szőlo terem. Még a nagy király teremtette meg ezt a kis szőlészetet, »az én szőlő-hegyem.« — szokta volt mondani. Az üvegházak között vezet fel a lépcső. Százharmincegy lépcsőfokot kell megmászunk a ragyogóan sütő koraösi napban.

Még egy, még egy — s fenn vagyunk a Sanssouci palota előtt. Francia a szó jelentése: gond nélkül.

A Sans és a souci szavak között vessző van az épület homlokzatán álló felirásban. Azt akara mondani, hogy a királynak, aki a jobboldali szárny-épületben lakott, a »souci«, a gond, míg vendégeinek, királyoknak, államférfiaknak, költőknek és művészeknek, akik számára a palota balszárnyában volt szállás, a gond nélkül élet utott.

Itt élt Nagy Frigyes, ebben a palotában...

Sajnos a mult századokba való bejelés nem megy könnyen. Mindig visszarant a sivár jelenbe a palota pompás üvegajtáit védő kőfal, amely elcsúfítja az egész palotát s szinte megsemmisíti az összhatást.

Nem mehetünk be sem, a történelmi lakószobákat, pazar berendezésükkel megzemlélni. Erthető okokból biztonságba helyezve várják az idők jobbrafordultát a műkincsek, drágaságok...

A Sanssouci mellett néhány lépcsőre a történeli nevezetesség szelmalom. Ma is úgy áll, mint kétszáz évvel ezelőtt, amikor Nagy Frigyes meg akarta venni tulajdonosától mert munkáját és pihenését zavarta a szelmalom vitorlájának zajja. A molnár nem adta s a monda szerint, amikor a király megfenyegette, hogy akkor poroszóival fogja lerontatni, azt felelte: — Azt megteheted, uram, király, de vannak még bírák Berlinben!

S a király, lévén meggyőződve bírái pártatlanságáról, meghagyta a szelmalmot.

A szelmalomról elnevezve száz méterre vendéglő áll. Ismét vissza kell térnünk a jelenbe. Elő az élelmiszergyűgyekkel...

Ebéd után ismét útra kelünk. Sok látnivaló vár még.

Nemcsak Nagy Frigyes korát hozza elénk Sanssouci parkja.

Odébb IV. Frigyes Vilmos, az Itáliát kedvelő, bőkezű porosz király alkotásaiban gyönyörködhetünk. Egész itáliai hangulatot kelt az Orangerie olasz minták után épült palotája s az egész park mintha nem is Bar-

linteről néhány kilométerre lenne, hanem valahol délen, az azurkék ég alatt...

A park útjai telisteli vannak antikstilu szobrokkal, mithológiai istenekkel. A sok köbefagyott élet népesíti be a park emberaligjárta útjait. Ejszakánként pedig alighanem az elmult századok gálans gavallérai sétálnak az utakon puccos dámaik kíséretében s a hold megcsillan a hajportól ezüstös fejeken...

De ez csak hétköznap van így. Vasárnap, sőt már szombat delután, (Németországban a szombat is kicsit vasárnapnak számít már, a legszigorúbban végrehajtják a hétvégé alkalmazzotaknak, munkásoknak szabadságot, fellelvezést nyújtó rendelkezéseit) felfrissülést kereső tömegek keresik fel a parkot, estefelől pedig valódi szerelmespároknak adják át a helyet és teret az elmult korok szellem-szárnyai...

Három hatalmas királyi palota esik még továbbab utunkba. Ezek már az új paloták, a legutolsó császárnak is lakhelyül szolgáltak. A középső barokk-

monstrum pirosas falaival egészen sajtászerű benyomást tesz a nézőre.

Már órák hosszat sétálunk a parkban s mégsem akar vége szakadni. Minden fordulónál egy kis palota, vagy lugas, római ház, vagy középkori kolostor-utántazt bukkan elénk. Virágágyak szokkennek lángoló színeikkel a szembe. Oly jól esik látni a sokmillió világáros körengelge után egy kis friss színt látni...

Csak egy kis palota tekinthető meg a háború alatt belülről is, a Charlottenhof, IV. Frigyes Vilmosnak trónörökös korában bírt palotája, ahol Humboldt-ot, a nagy német utazót és földrajz tudóst látta vendégül. Amint a pompás biedermaier-szobákon végig csoszogunk a felvenni előírt szőrmamuszokban, arra gondolunk mi mindent veszítettünk azzal, hogy valamennyi királyi kastélyba nem kukkanthattunk be belülről is.

Az élet gazdagsága, még a rég elmult élet gazdagsága is, úgy látszik meghatárálni koteles a háború elől...

Pálffy József Levente.

## Burgonyajegyek beváltása

A hírlapokban közöltetett, hogy a burgonyajegy 1. és 2. szelvényére szeptember 17-ig egy-egy kg. burgonyát lehet vásárolni.

Arra tekintettel, hogy a burgonya vontatottabb érkezése miatt eddig nem kaphatott minden kereskedő burgonyát s azért nem válhatta be mindenki burgonyajegyét, a burgonyajegy 1.

és 2. számu szelvényének érvényét szeptember 24-ig meghosszabbítom.

Ezek szerint a burgonyajegy 1. és 2. számu szelvényeire szeptember 24-ig lehet egy-egy kiló burgonyát kiszolgáltatni.

A jegyszelvényekkel szeptember 25-én, szombaton kell elszámolni.

Polgármester.

## A vonat kerekei alá sodort a tömeg egy úriasszonyt

Megdöbbenő vasúti szerencsétlenség történt a székegyhídi állomáson. Barti Béláné karcaji föld birtokos felesége, aki leányával hazakészült, a vonat alá zuhant és olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy kórházba szállítása közben a vonaton meghalt.

Nagy tömeg gyülekezett tegnap a székegyhídi állomáson és indokolatlan türelmetlenséggel várta a beérkező és Váradra tartó vonatot. A vonat néhány pernyi késéssel befutott az állomásra és még mozgásban volt, amikor a fegyelmetlen tömeg valószínű rohamot intézett a lépcsők ellen. Egymást nem nézve, kíméletlenül zuhant az előállókra a tömeg s furakodtak a türelmetlenkedő emberek a mozgó vonat felé. Eközben történt a halálos szerencsétlenség.

A tragikus sorsú Barti Béláné, akinek börtön volt a kezében, leányával ott állott a sínek mellett. Várták, hogy felszállhassanak a vonatra. Egyszer csak a tömeghullám elszakította anyát a leányától s váratlanul a mozgó vonathoz dobtta. Ebben a pillanatban a szolgálattevő vasutas, aki a türelmetlen tömeget igyekezett

megfékezni, a vonat alá zuhanó úriasszonyt az utolsó pillanatban visszarántotta.

A közelben állók megdermedve látták a jelenetet, de még fel sem osudhattak, amikor újabb tömeghullám ismét a mozgó vonathoz dobtta Barti Bélánét, akit elkaptott az egyik kocsi lépcsője. A szerencsétlen úriasszony velőtrázó sikoltással zuhant a vonat alá s már több súlyos sebből vérezett, amikor kihúzták a még mindig mozgó vonaf kerekei alól. — Riadt és kétségbeesett hang kiáltotta: „Anyám, anyám“ majd egy fiatal szőke lány, mikor meg látta az élettelenül elterült nőt, szívszagató zokogással borult rá.

— Megölték! megölték! — sikoltozta kétségbeesve.

Megrázó pillanatok következtek. Megállapították, hogy a szerencsétlen úriasszony ballában nyitlörtést, fején és arcán több súlyos sérülést és törést szenvedett. A leány hangos zokogása közben hordágyra helyezték az eszméletlenül sérültet. A vonatvezető kocsijában helyezték el, de anélkül, hogy eszméletre tért volna, útközben meghalt.

## Árdragítási eljárás egy szoboszlói hentes ellen — vádelejtéssel

A debreceni törvényszék Fővenyessy-tanácsa elé árdragító vizsgálás eljárással büntetvével vádolva került Parácsi Benjámín hajdúszoboszlói hentesmester, aki ellen azért emeltek vádat, mert 1942-ben a megállapított 3.60 pengős maximális ár helyett 3.65 pengőért adott el különként 35 mázsa zsírt.

A vádolt kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. A zsír több tételben érkezett meg kiutalásként Hajdúszoboszlóra közellátás céljaira és dr. Tóth Béla városi aljegyző, a szoboszlói közellátási ügyek vezetője többször is összehívta a helyi húsiparosokat, hogy vegyék át a közellátás céljaira érkezett zsírmennyiséget, amit egyideig tárolni kellett és csak hónapokkal később lehetett kiszolgáltatni. A hajdúszoboszlói húsiparosok töké hiányában nem voltak hajlandók kiváltani a zsírt és ekkor dr. Tóth aljegyző Parácsi Benjámint kérte meg, akiről tudta, hogy egy ingatlaneladása folytán van pénze, a zsír kiváltására. Parácsi el is vállalta azzal a kikötéssel, hogy

ha pénzt befekteti és benne tartja hónapokig az áruban, majd ő mérhesse ki a közönségnek. Ezt az aljegyző meg is ígérte, de később, mikor a kimerésre sor került, olyan torlódást okozott ez Parácsi üzleténél, hogy dr. Tóth aljegyzővel közös megegyezéssel a többi hentesnek átadott 1-1 mázsa zsírt a kiosztás megkönyvitése végett a 3.65 pengős árban, ami a tényleges bekerülési ára volt Parácsinak.

A vádoltnak ezt a védekezését teljes mértékben megerősítette a tanuként kihallgatott dr. Tóth Béla aljegyző, aki elmondotta, hogy Hajdúszoboszlónak 18.000 lakosa van, de jobb fűrdőidényben százezer ember is megfordul a városban és részükre kellő mennyiségű zsírt kell tárolni. Mivel pedig a közellátási hivatal erre megfélelő összeggel nem rendelkezik, ő beszélt rá Parácsit a zsír átvételére.

A védelem kérte dr. Márton Béla hajdúszoboszlói polgármester, Szilassy László főispán, mint közellátási

DEBRECZEN 5. OLDAL 1943. IX. 16.



Jó hangulatban

süt és főz, a kritikus napokon is, hála a

Pyramidon TABLETTÁKNAK

társi kormánybiztos, valamint az Országos Közellátási Felügyelőség megkeresésé annak igazolására, hogy sem árdragítás, sem ártullépes nem történt.

Szilágyi József, a debreceni húsiparosok szakosztálya elnökének szakértői véleménye után a vádolt elmondotta, hogy őt még karosodás érte az eset kapcsán, mert pénzt földvásárlásba akarta fektetni és mikor a zsírt ártullépes nem történt.

A tanúkihallgatások befejezése után a kir. ügyész, mivel a tényállást tisztán látva megállapította, hogy nem forog fenn árdragítás, elejtette a vádat és a törvényszék a további eljárást megszüntette.

## Visszhang

Nem új az, amit hallottunk a rádió útján (1943. szept. 16-án 11.40 órakor) a meghosszabbított szünet miként történő felhasználásáról Molnár János gondos kidolgozásában.

Amit Molnár János tömör, világos, mintászerű mondatokban a szülők és nevelők, családi otthonok elé tár, tulajdonképpen nemcsak a most meghosszabbított szünetre, hanem a mindenkor előző szünetekre egyaránt helytálló. Alapigazság: a gyermek az ifjú nem töltheti az időt tétlenül. A kisded birkózik a lábával, a kezégyébe kerülő tárgyakkal. A játék a gyermeknél a munka ösztönös készségét jelenti. A megerősítés nélkül teljesítő munka a szülők foglalkozási körében — gondos nevelői folyamat. Ennek elkerülése: téltlenség, mely mellékutakra tereli az ifjút, léha ösztönök rabjává teszi. A túltengő úrhatnámságot csirájában kell megakadályozni, nehogy lélekfertőzést okozzon. A család szerettesse meg a munkaszerszámokkal való foglalkozást. Az udvar, a kert, a mező munkaterület a szorgalom, az ismeretszerzés számára. A háznál mindenkor nyílik alkalom a rend, a tisztaság, az engedelmesség, a szófogadás gyakorlati megtanulására. A cserkész- és leventeintézmény szellemében történő nevelés nagyjelentőségű a jellemre neveléssel. Ahol a jellem a parancsoló lelki atom, ott nincs baj az egyénnel. Dologra, munkára képesített ifjúból erős hitű ember válik. Ilyenekre van mindig nagy szüksége a családi, társadalmi, nemzeti életnek. Molnár János dolgozatára felügyelő lélekkel adott köszönő válasz egyik tisztelőjétől.

# HIREK

**Dolgoztass, hogy dolgozhass!**

**Gyógyszertárak éjjeli szolgálata, szeptember 11-én reggel 8-tól szeptember 18-án reggel 8-ig:**  
„Kossuth”, Piac u. 26. telefon: 29-56. — „Magyar Korona Kálvin-tér” 15. telefon: 16-06. „Arany János” Csapó u. 66. telefon: 11-78. — „Hungária” Szoboszlói út 4 F., telef.: 32-50.

## Lovagiasság, óh...!

A villamos megállt, bár jobban teszi, ha azonnal továbbmegy. Mindkét kocsi zsúfolásig tömve volt s a kalauz idegesen ütött rá a csengőre: mehet Abban a pillanatban, amikor megáradt a kocsi, a lépcsőre egy tőpördött öregasszony lépett. No, nem juttott fel rá, mert megingott és visszazuhan a kőre. A villamos sikongva indult útjára.

Visszanéztem. Az asszony a kövön ült és minden erejével igyekezett taipraállni. Körülötte közömbösen siettek dolguk után az emberek. Nem vették, vagy nem akarták észrevenni az öreg asszonyt, aki végre nagynehezen feltápázkodott. Megállt és szemrehányóan nézett körül. Messziről is látszott, hogy ruhája csupa por s mikor elindul, erősen sájt.

Ez a szomorú kis epizód akkor jutott eszembe, mikor Tünde Szende, városunk szívdobogatóján szép, kreolbarna angyalokja a strandon leejtette fürdősapkáját, s a körülötte lebzselő „lovagok” közül féltucat ugrott, hogy felvegye.

... És ugyanakkor egy rég halott szónoki beszéd foszlányai visszhangzottak felém: Mi, akik keletről származunk, jeles tulajdonságaink között vezetőhelyen dicsekedhetünk lovagiasságunkkal. Ez volt az az erény, amely nemcsak elismerést, hanem osztatlan megbecsülést is szerzett nekünk Európában s mely ma is csoribatlanul tündöklik Kárpátoktól az Adriáig (A szonokot számosan üdvözlök).

Aztán gondolkodni kezdtem a lovagiasságról.

### Szemlélg.

— **Apák napja.** A budapesti esztergályosok szép és megható mozgalmat indítottak a magyar apák iránti szeretet és tisztelet kifejezésére: szeptember 19-én apák napját tartanak a budapesti Cserkészparkban. A bensőséges családi ünnepségen a család fő, kerénykereső, dolgozó, munkás, küzdő, hős, harcos magyar apának hódolnak, kifejezésre juttatják, hogy a finom, nemeslelkű, mélységes szeretetű anyai lelket mellett a munka, a férfiaság, keménység, kötelességteljesítés, helytállás, bátorság, vitéltség erényeit az apa nemes lelkének szikráiból táplálják. Az ünnepség után fábortüzet gyújtanak a hős honvédek tiszteletére.

— **Harmincmillió költséggel a vidéken nevelik a fővárosi gyermekeket az ONCSA bevonásával.** A fővárosi gyermekvédelmi szervezetek gondoskodnak a gyermekek összeírásáról. A gyermekek vidéki nevelése ingyenes lesz.

— **Menetrendváltás.** Értesítjük a t. utazóközönséget, hogy a hétköznapi közlekedő 18-17. sz. motorvonatpár folyó év szeptember 19-től Debrecenből indul 9 óra 40 perckor, Acsádi-útra érkezik 11 órakor, Acsádi-útról indul 17 óra 20 perckor, Debrecenbe érkezik 18 óra 40 perckor. A vasárnap közlekedő 16-15. sz. motorvonatpár Debrecenből indul 8 óra 30 perckor, Menedékházhoz érkezik 10 órakor, Menedékházról indul 17 óra 12 perckor, Debrecenbe érkezik 18 óra 40 perckor. Debrecen Városi Gazdasági Vasút igazgatósága.

— **A rézmészpor ára.** A közellátásiügyi miniszter rendelete értelmében a rézmészpor legmagasabb vizsonteladói, illetve fogyasztói ára ke-kint 1.42 pengő.

## Csontvázakat találtak egy nyilutcai ház udvarán

Kiderült, hogy régi temető volt azon a helyen és a csontok legatöbb százévesek

Varga Sándor villanyserelő, Nyil-utca 1. szám alatti lakos bejelentést tett a rendőrségen, hogy a ház udvarán lakásához közel burgonyavermet akart ásni. Ásás közben másfél-két méter mélységben csontdarab akadt az ásonyomban, amit kivéve megállapította, hogy az emberi lábcsont. Később megtalálta a karcsontot, a koponyát és a csontváz többi részét is. Az eset bejelentése után a rendőrség kiszállt a helyszínre annak megállapítására, hogy nem-e évekkel ezelőtt elkövetett bűnesemény áldozatát rejtette a felásott gödör.

Dr. Gáll György városi tisztiorvos és Tóth Ferenc nyomozó szánták ki és a vizsgálat megállapította, hogy a csontok több évtizedesek, de minden valószínűség szerint százévesek is lehetnek. Valamikor a Péterfia-utcai régi temető nyúlt ki a Nyil, Homok és Kút utcákra és valószínűleg még ebben a temetőben eltemették ember csontjai kerültek fel. Az orvosszakértő megállapítása szerint a csontok teljesen épek úgy a koponyán, mint a test egyéb részén, tehát az eltemetett és száz év múlva felszínre került annakidején természetes halállal halt meg.

— **Díjazás módosítás.** Értesítjük a t. utazóközönséget, hogy további intézkedés szeptember 19-től is adunk ki vasárnaponként a dr. Vásáry menedékházhoz motorvonatra kedvezményes menet-térlet jegyet. A m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi miniszter 33.382-1943. VII. számú rendeleteiben feltételeken Debrecen-Menedékház viszonylatban vasárnaponként közlekedő motorvonathoz 75 százalékos kedvezményt engedélyezett. Ennek következtében szeptember 19-131 hétféig menettérlet jegy ára 2.40 pengő lesz. Debrecen Városi Gazdasági Vasút igazgatósága.

— **Ozsgaság Hadigondozó Követtség Kezsekméti Bizottsága** választmányi ülést tartott Kecskeméten, melyen megjelent Kállay János miniszterelnök felesége is. Bejelentették a választmányi ülésen, hogy Kecskét város a hadigondozottak javára 130 hold földet adományozott, alapítványt létesítettek még a hadiárvaikkal és a kecskeméti bankok 50.000 pengő alapítványt adtak össze.

— **Debrecen sz. kir. város zeneiskolájában** a beiratások naponta délelőtt 10-12 óráig és szombat kivételével délután 4-5 óráig tartanak. Beiratkozásnál kifizetendő 6 P beírási díj és egy navi tandíj. Október 15-ike után a beírási díj 12 P. Uj, haladó növendék felvételi vizsgát tesz, melynek díja 10 P. Akik tandíj-kedvezményért folyamodnak, kérvényüket lehetőleg már beiratkozáskor hozzák magukkal, de legkésőbb október 15-ig adják be. Később benyújtott kérvényeket nem vesz figyelembe az igazgatóság.

— **Petőfi, Madách és Arany szerb műfordítója** 110 éve született Újvidéken. Zmaj-Jovanovic János szerb költő Pesten szerzett orvosi oklevelet és 1870-től kezdve haláláig, 1904-ig legnagyobb részben Magyarországon élt. A szerbek egyik legnagyobb költője volt és számos műfordítással is gazdagította a szerb irodalmat. Szerb nyelvre lefordította Madách Ember tragédiáját, Arany János Toldiját és etófi költeményeit. Toldi fordítása má halála után, 1910-ben jelent meg Újvidéken. Magyar műfordításai különös gondolat-készültek és egyes részleikben szinte pótolják az eredeti pártalan beleélésükkel és üdőségükkel. Toldi fordítását a Szrbszka Matice adta ki s ezzel követendő példáját mutatta a szerb-magyar kulturális barátság ápolásának.

— **Kezsekméti a sebesült katonákért.** A kezsekméti üdülőkörház sebesültjei részére Kecskemét városa — mint az ország több más városa is — népiszkolai és polgári iskolai tanfolyamokat rendez. A tanfolyamok hallgatói most vizsgáztak le, valamennyien jó eredménnyel. A város iskolán kívüli népművelési bizottsága kirándulások és ismeretterjesztő előadások rendezésével gondoskodik a sebesültek szórakoztatásáról.

— **A Torinóban megjelenő „Gazetta del Popolo” olasz és német nyelven** hívta fel a torinói munkásokat arra, hogy a város valamennyi gyárában rendes üzemben folytassák a munkát. Most történt meg első ízben, hogy olasz lap németnyelvű közleményt is adott le.

— **Svájcba érkezett Torino grófja,** aki Viktor Emánuel olasz király unokaöccse. A gróf a Savoyai-ház lombardiai képviselője volt és a milánói királyi palotában lakott.

## Pogány kereszténység

A Nemzeti Újságban dr. Nyisztor Zoltán pápai kamarás, az illusztris író leplezetlen nyíltsággal beszélt azokról, akik a kereszténységet saját önző céljaikra használják fel. Megállapítja, hogy legutóbb a kereszténység nevében separték ki országos hilyeslés közepette a szennyirodalmat s most keresztény írók csinálják mégis ugyanazt. A kereszténység nevében tisztították meg a színpadot, most mégis a keresztény erkölcs nevében kell tüntetni színdarabok, keresztény igazgatók és színészek ellen. Nyisztor utal arra, hogy nem győznek elég sokat tiltakozni írók és könyvek, színdarabok és filmek ellen s ugyanakkor teljes mellet, vagy perrel érdekeltségek és ügyvédek vonulnak fel azon a címen, hogy ők azután ugyancsak keresztények. A következő kemény dorgással ért véget Nyisztor figyelmeztető cikke:

— Itt van az elképesztő kisiklás és az a bizonyos, a címben emlegetett pogány kereszténység. Hogy míg egyrészt ezek az urak ugyanazt csinálják, ami miatt másokat felháborodva leseprünk, másrészt merik ezt csinálni és védelmükre felhozni, hogy ők keresztények. Itt állunk tehát egy furcsa s a világtörténelemben teljesen szokatlan tény előtt, hogy egyesek megengedhetőnek tartják az erkölcsi- és erkölcsi rontást épp azon a címen, hogy ők keresztények. Nekik szabad az, ami másoknak tilos volt s ők még emelt fővel akarnak járnival, ami miatt másokat a szelírszál minden irányban szétszórtak. Nekik a kereszténység nem kötelező és szigorúan megszabott erkölcsi magatartás, hanem felhatalmazás és önkény, illetve lelkiismereti gátlástalanság. Ők csak állást és helyet, érvényesülést és gyors sikert vártak és akartak a kereszténységtől, de annak legelmebb szabályait sem ismerik el a maguk számára kötelezőnek. Ha így megy tovább a játék, még megérjük, hogy a trágár mulatókra, egyéb büntetőakra is felkerül az „első keresztény” vagy „3skeresztény” jelző s a bűnök alatti védekezésnél vagy kímálásoknál is az fog első helyen szerepelni, hogy valaki keresztény.

— **Hét száz csomag dohányt vásárolt egyszerre,** a soproni vámöröknek feltűnt, hogy egy lovaskocsi a rendes út megkerülésével igyekszik a határ mentén lakó Friedrich János földműves háza felé. A vámörök a kocsi után meettek és megállásra szólították fel. A kocsin két nagy zsákot találtak amely tömve volt dohánynyal. A zsákok kiöntése után kiderült, hogy abban hét száz csomag dohány volt, annyi mennyiség, amennyit egy kisebb trafik kap eladásra. Kitért, hogy a hatalmas mennyiségű dohányt Friedrich János földműves vásárolta össze. Kevés a valószínűség arra, hogy Friedrich a háború tartamára akarta volna magát dohányneművel ellátni, inkább valószínű, hogy a dohányt „valutának” szánta Németországba. A vámörök a dohányneműt elkobozták.

— **Hét száz csomag dohányt vásárolt egyszerre,** a soproni vámöröknek feltűnt, hogy egy lovaskocsi a rendes út megkerülésével igyekszik a határ mentén lakó Friedrich János földműves háza felé. A vámörök a kocsi után meettek és megállásra szólították fel. A kocsin két nagy zsákot találtak amely tömve volt dohánynyal. A zsákok kiöntése után kiderült, hogy abban hét száz csomag dohány volt, annyi mennyiség, amennyit egy kisebb trafik kap eladásra. Kitért, hogy a hatalmas mennyiségű dohányt Friedrich János földműves vásárolta össze. Kevés a valószínűség arra, hogy Friedrich a háború tartamára akarta volna magát dohányneművel ellátni, inkább valószínű, hogy a dohányt „valutának” szánta Németországba. A vámörök a dohányneműt elkobozták.

— **Halált okozott a magas cipő-sarok.** Rozsos József veszprémi vasúti felügyelő felesége a szomszédos Kádárta községbe akart menni. A város határában levő vasúti átjárónál azonban cipőjének magas sarka a sínek közé szorult és amíg cipőjének kiszabadításával vesződött, egy arra haladó vonat elütötte és mindkét lábát levágta. A szerencsétlenül járt asszony a helyszínen elvérzett.

— **Hatvan cigány zeneszóval temették egy cigányprimást.** Hagyományos cigányprimástemetés volt Miskolcon. A régi miskolci, megyei előkelő úri társadalom kedvelt cigányprimását, Vattai (Meruca) Miklóst kísérték utolsó útjára. A régi, békebeli világ nagy cigányprimása volt Vattai Miklós, akinek hegedűjén úgy esendültek fel a legszebb nóták, mint a tisztavízű patak esobogása. Hatvan cigányzenész kísérte szívből szebb nótákkal utolsó útjára, amikor pedig letették a földbe, kedvence nő-táját játszották.

— **A szilvalekvár és az aszalt szilva új ára.** A közellátásiügyi miniszter a cukrozatlan szilvaárát kilónként az ország egész területére 3.80 pengőben állapította meg, a fényezett aszalt szilva kilója 3.80-4.00, a fényezett aszalt szilva 4.00-4.20 pengő, aszerint, hogy milyen a csomagolása. A konzervgyárak a szilvaárát 20 fillérrel magasabb árat számíthatnak.

## A hinta

Repülj hinta, repülj, repülj fel velem a magasba! Mint a fecske szellő szárnyán fehér felhő habokba.

Vigyázz Pityu! Hadd repüljek szellő szárnyam remegve, Latod, hogyan irigykedik hanyatló nap epedve.

Repülj hinta, repülj, repülj, fel velem a magasba! Anyi nevét hadd írom be a legszebbik csillagba

Kókayné Tékár Gizella.

— **Belgrádi lakásán késszura, sokkal megölve találták Sztanimir Markovic Zajecvári kereskedőt.** A lakás ki volt fosztva. A holtest mellett irás hevert, amelyben a gyilkos bejelentette, ne keressék, mert úgysem találják meg. A rendőrség kinyomozta a két tettest egy 20 éves elárusító és egy 17 éves foglalkozás nélküli nő személyében. Ezek a meggyilkolt barátai voltak.

— **Letartóztattak Budapestea egy „főorvost”,** aki családok és szelíhámoságok sorozatát követte el és az éjszakai mulatóhelyeken szórta a pénzt a kabarehölgyekre. Kemény Ede azt hitesztelte magáról, hogy Kanadában lett fogorvos és dolgozott Londonban, Párisban, sokat volt Svájcban. Kiderült, hogy Kemény Ede nem tudja semmivel sem igazolni állításait, csupán a bünyűgyi nyilvántartó ismeri, mert testisértés és magánlakásértés miatt már elítéltek. Lovasenyeken is sorozatos családokat követett el. Szelíhámoskodott mint gyarmatáranyagkereskedő is. Keményt letartóztatták.

— **Eretlen suhancok okozták a halálát Varga Erzsébetnek,** akik egy szikla halálra zúzott a budapesti Gellért-téren. A rendőrség megállapította, hogy a hegyoldalról suhancok dobták meg egy nagy kövel a férfi ismerősével sétálgató 20 éves tisztviselőt. A kö szelíztotta a leány koponyáját.

— **Érdekes lakásperek.** Egy fővárosi háztulajdonos felmondott a lakójának és bejelentette, hogy a lakásra a leányának van szük-sége, aki férjhez ment. A lakó azal érvelt, hogy a házaspár lakhat a férj eddigi garzonlakásában is. A bíróság a háztulajdonosnak adott igazat és kimondta, hogy a házaspár társadalmi állásánál fogva az egyszobás lakásban családi otthon nem rendezhet be. — Egy másik háztulajdonos azért mondott fel lakójának, mert az 4-éa fizette be a bérösszeget. A bíróság elutasította a háztulajdonost. Indokolásában hangsúlyozta, hogy a lakbérfizetési késedelem a mai nehéz lakásvizonyok mellett nem ok a felmondásra. — Egy harmadik háztulajdonos azért akarta lakóját a házból kitenni, mert az sértő üzenetet küldött neki. A bíróság előtt kiderült, hogy a lakó azt üzentte a háziurának, hogyha nem lett volna egyenruhában, alaposan elverte volna. Az indoklás szerint elutasítandó volt a háztulajdonos követelése, mert a kifejezés nem tekinthető olyan súlyos sértésnek, amely miatt a rendkívüli felmondás gyakorolható lenne.

— **Teközverseny a Szárnyas-kerékben.** A legutóbb lezajlott pénzügyi és adóhivatali versenyek után a Szárnyaskerék is megrendezi tekeversenyét, mely egyéni és csapatverseny lesz. A verseny e hó 15-én este 6 órakor már megkezdődött. A versenyt Pataky János csapatkapitány nagy hozza értékkel és a sportszeretettől áthatva, igazi bajtársi önzetlenséggel vezeti. A megindított verseny az egyéni versenyel kezdődött s minden remény megvan rá, hogy mindvégig élvezetes és érdekes lesz. Eddig benevezett a DVSC, a Homokkerti Katolikus Kuglizó Egyesület, dohánygyár, stb. A verseny iránt igen nagy az érdeklődés s vendégeket igen szívesen lát az elmőkész.

## Cukor nélküli lekvárhoz, bejőthöz szilva érkezett

Rátocznéhoz, Csapó Rákóczi-u. sarok. Kilója 80 fillér.

## Gyászrovat

Vida Szűcs Imre szabómester temetése szombaton délután 5 órakor lesz a köztemető díszravatoló terméből. Lakás: Péterfia-u. 11. Dankó temetkezés.

Erdélyi Imre temetése pénteken délután 5 órakor lesz a köztemető III. ravatolójából. Dankó temetkezés.

## Üzenetek a frontról

Dr. vitéz Balásházy János, orvosorvosi, a B. 273 tábortól postaszámra írt üzenet hozzártózkodnak és ismerősöknek Debrecenbe, hogy jól van, nincs semmi baja. Szeretettel csókol és üdvözl mindenkit.

Lászlóffy János hadnagy, a P. 939 tábortól postáról írt üzenet Debrecenben lakó szüleinek és ismerősöknek, hogy egészsége kifogástalan. Mindenkit csókol és üdvözl.

Bujdosó József zászlós, a B. 558 tábortól postáról írt üzenet szüleinek és Irénkének Debrecenbe, hogy semmi baja nincs, teljesen egészséges. Szerető csókjait küldi. Kéri, sokat írjanak.

Pásztor József honvéd az F. 887 tábortól postáról írt üzenet feleségének gyermekeinek, szüleinek és testvéreinek s rokonainak Debrecenbe, hogy jól van, nincs semmi baja. Szerető csókot és üdvözlét küld.

Ifj. Öry István tartalékos övezető a B. 140 tábortól postáról írt üzenet Debrecenben és Hajdúsámszonban lakó hozzátartozóinak, hogy nincs semmi baja, egészséges, rövidesen hazajön szabadságra. Hozzártózkodt csókolja, s ismerőseit és azt az ismeretlent, aki az Augusztából levelet írt neki, üdvözl. Levelet vár.

Mikó János szakaszvezető az F. 657 tábortól postáról írt üzenet Debrecenbe, Mikos Kelemen u. 21. szám alá feleségének, családjának és jóismerősöknek, hogy egészséges, nincs semmi baja. A csomagot sürgősen kéri, levelet gyakrabban vár. Mindnyájukat szeretettel csókolja, ismerőseit üdvözl.

Mile János honvéd, az A. 469 tábortól postáról írt üzenet Debrecenben lakó bátyjának, hozzátartozóinak, hogy egészséges. Ne aggódjanak miatta. Csomagot és levelet vár.

Arany Sándor tizedes az A. 469 tábortól postáról közölte szüleit és feleségét Debrecenben. A legjobb egészségben van. Kéri, gyakran írjanak. Szeretettel csókolja őket.

H. Kovács Miklós szakaszvezető a D. 514 tábortól postaszámra írt üzenet Debrecenben és Turkevén lakó rokonainak és ismerősöknek, hogy semmi baja nincs, teljesen egészséges. Kéri, írjanak gyakran.

Czeglédy Károly övezető az F. 902. tábortól postáról szerető csókjait küldi feleségének és szüleinek Hajdúbagosra. Kéri, hogy levele elmaradása miatt ne aggódjanak. Ő sok levelet vár.

Halász István hadapródörmszter a B.830. tábortól postáról írt üzenet szüleinek, testvéreinek és ismerősöknek Debrecenbe, hogy jól van, egészséges. Levelet elmaradása miatt ne aggódjanak, amint lehet írásbeli értesítést is küld. Ettől függetlenül gyakran írjanak.

Verébi Antal szakaszvezető Debrecenben és Komádiban lakó szüleinek, menyasszonyának és ismerősöknek üzenet, hogy jól van, ne nyugtalankodjanak miatta. Szerető csókjait küldi és sok levelet vár.

Istentiszteletek ideje az orth. Izs. templomban. Szombaton délelőtt 8. délután fél 6 órakor. — Szombat kezdete 6.27. kimenetele 7.37 órakor.

Zsidó istentiszteletek: A statusquo-ante izraelita hitközség templomában az istentiszteletek rendezése szeptember hó 17—24-ig. Szombaton reggel mindkét templomban 7. délelőtt a Kápolnási utcában (Ifjúsági) 9.30, délelőtt a Deák Ferenc utcában 10.30, délután a Deák Ferenc utcában 5. délután a Kápolnási utcában 4.30. este mindkét templomban 7.30. Kőznapi reggel mindkét templomban 6.30, este 7. Beszéd: szombaton délelőtt fél 10 órakor a Kápolnási utcában, délután 5 órakor a Deák Ferenc utcában (II. Éneklak az Urnak) Rabbiság.

## Ki halt meg Szent Ilona szigetén? Napoleon, vagy — a hasonmása?

A bécsi titkos levéltár óriási papíros-kríptájából egymásután lépnek ki a mult kísértetei. Legutóbb megdöbbentően érdekes adatokat találtak egy bizonyos francia katona haláláról. A katonát Francois Eugene Robeaudnak nevezték és az volt a nevezetessége, hogy a megszállásig hasonlított I. Napoleon császárra. Miután Robeaud arera, termetre, mozdulatokra tökéletes alteregója volt az imperátornak, maga Napoleon is gyakorta használta fel őt arra, hogy amikor ünta az örökös nyilvánosságot, Robeaud jelenjen meg helyette, mint ál-császár. Később, amikor már Napoleon Szent Helénán volt fogoly, Veronában felbukkant egy Silvio Landri nevű ember, aki ugyancsak feltűnően hasonlított Napoleonra. Sokan voltak, akik azt hitték, hogy nem is az, akinek mondja magát, csupán ál-nevet használ, mert valójában nem más, mint a nevezetes Robeaud.

Most azután különös adatra bukkantak rá a bécsi levéltárban: jelentés van arról, hogy mikor Napoleon halálának híre megérkezett, az állítólagos Landri nyomtalanul eltűnt Veronából! Két évvel később, 1823 szeptember 4-ről 5-ére virradó éjszaka a schönbrunni park egyik katonai őrszeme gyanus alakot látott a bokrok között, amint Napoleon fiának, a reichstadti hercegnek lakosztálya felé osont. Mivel az őt sállj, ki

vagy kiállítására nem akart megállni, a katona lelőtte. Az ismeretlen ember az előrohantó őrpáncsnok karjaiban halt meg és utolsó szava ez volt:

Mon fils... de roi — le duc de Reichstadt...

Ami azt jelenti, hogy: Fiam, — a király — a király — a reichstadti herceg... A reichstadti herceg, Napoleon és Mária Lujza osztrák főhercegnő fia, a császári időkben a római király búske címet viselte. Felsőbb helyről akkor elrendelték, hogy a titokzatos halálesetről mindenki mélyen hallgasson. Különösen arra vigyáztak, hogy a reichstadti herceg fülébe ne jusson valami az ablaka közelében lejátszódott véres tragédiából.

Azt ma már nem lehet eldönteni, vajjon nem Robeaud, a császár hasonmása került-e Szent Heléna szigetére a császár helyett mint fogoly és száműzött, míg maga Napoleon Silvio Landri álneve alatt bujdosott az olasz városokban? Az is lehet, hogy — és ez a valószínűbb! — Robeaud bolyongott végig Európán mint Silvio Landri és végül annyira beleéltte magát Napoleon szerepébe, hogy látni akarta Schönbrunnban a fiát és halála perceiben még mindig játszotta Napoleont, a bujdosó császárt, mikor e szavakkal lehelte ki lelkét: »A fiam — a király — a reichstadti herceg...«

## A feledékenységek rekordja

A váróteremben felejtette a kisdédét

A feledékenységek rekordja történt a napokban a hajdúbagosi állomáson. A vonat elindítása után a jegykezelő felesége gyermekét a letett figyelmes. Kutatni kezdték utána, honnan ered a hang és megtalálták a váróterem asztalán a „tettet” egy otfelejtett kisdéd személyében.

A jegykiadó nyomban telefonált a legközelebbi vasúti állomásra, Sárádra, hogy kutassák ki, az utasok közül ki lehet a gyermek, aki egyre hangosabban követelte az élethez való jogait.

Amint sorajárták az érdeklődő kérdéssel a vasúti kocsikat: kié a pólyásbaba, aki a hajdúbagosi állomáson a váróteremben maradt, egyszerre csak felkiáltott egy fiatal, nyilvánvalóan még „kezdő” anya, Nagy Mártonné Reszeg Róza, hogy ő felejtette a gyermekét a jegyváltás után a váróterem asztalán.

Hozzártózkodik az esemény érdekességéhez, hogy míg az anya odajárt jegyet váltani, addig hárman is vigyáztak a gyermekre, szegénykérő mégis megfeledeztek.

A példátlan feledékenység így nem járt semmi komolyabb következménnyel, a fiatal anya boldogan sietett vissza otfelejtett gyermekéhez.

A református egyetemes konvent missziói bizottsága szeptember 27-én, 28-án és 29-én Hajdúszoboszlón missziói konferenciát rendez. Az előadók között szerepelnek: dr. Ravasz László püspök, dr. Ferenczy Károly egyházkerületi főjegyző és a kálvinista egyházi élet még számos kiválósága.

Ötös ikrek születtek Koreában egy japán asszonynak. Az anya és az újszülöttek jól érzik magukat.

Egy fiatal hittanár halála. Nagykanizsáról jelentik: Holtan találták lakásán Meizl István fiatal katolikus hittanárt, a nagykanizsai ifjúság egyik kiváló pedagógusát. A fiatal papnak szentmisét kellett volna mondania, de mikor reggel lakásába nyitottak, mosdója előtt találták arca bukva holtan és kezében ott szorongatta a breviáriomot. Szívveléhdés ölte meg.

## Kétszeresen igényelt ellátást, közszükségleti cikk elvonásáért 50 pengő pénzbüntetésre ítélték egy szakácsnőt

Csuka Margit szakácsnő, Miklósetica 42. szám alatti lakos közszükségleti cikk elvonásával vádolva került a debreceni törvényszék Fővenyessy-tanácsa elé. Csuka Margit ugyanis Beroát Sándor debreceni lakos háztartásában volt alkalmazva és ott ellátást élvezett. Ennek ellenére 1942-ben igényelte kenyér-, cukor- és zsírjegyét s azt ki is váltotta.

A tárgyaláson Csuka Margit beismerte vallomást tett, azonban azzal védekezett, hogy fia cukrász-tanuló és ahol alkalmazásban van, nem kap reggelit és vacsorát s

ezért váltotta ki a fia részére a jegyeket. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembevételével Csuka Margitot 50 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Törökszentmiklóson 101 éves korában halt meg özvegy Főrizs Mihályné Perei Zsuzsánna. A magas kort megőrt asszony egészen a legutóbbi időkig szorgalmasan végezte a házimunkát. Még az utolsó hetekben is kitűnő étvágya volt.

Munkásszülők figyelmébe: A debreceni Hivatásszervezet titkársága felhívja a munkásszülők figyelmét, hogy a f. hó 18-án kezdődő rádióiskolára való részvételre jelentkezzenek. Részletes tájékoztatást ad a titkárság.

## K Ö Z G A Z D A S Á G

### Hogy lesz vásár alku nélkül

Árdrágitás az is, ha a vásári árus azért kér magasabb árat, hogy a vevő lealkudja

Erdekes elvi jelentőségű kérdést hozott a budapesti tábla egy árdrágitási perben. Egy vásári csizmakereskedő került a vádlottak padjára azért, mert a piacon a megengedettnél többet kért a csizmaért.

Az uszorbíró előtt a vádlott csizmadia azzal védekezett, hogy a vásárokon, piacokon a vevők alkudoznak. Ilyen helyen nem lehet szabott árat kérni, mert a vevők csak az esetben vásárolnak és akkor érzik magukat megelégedettnek, ha a kimondott árból sikerül valamit lealkudniok. Az uszorbíró előtt el is fogadta ezt a védekezést és beigazoltak látta, hogy a csizmadia nem árdrágitási szándékkal kérte a magasabb árat, hanem csak a régi szokáshoz alkalmazkodott, amikor lehetővé tette vevője számára az alkudozást.

Fellebbezés folytán a tábla elé került az ügy, a felszabóság azonban nem azonosította magát ezzel az állásponttal és az uszorbíróhoz új határozathozatalra utasította. A tábla szerint az első bíróság tévedett, amíg a csizmadia-mester cselekményében nem látott

árdrágitási szándékot. A törvény szerint ugyanis az árdrágitási cselekményt az követi el, aki a közszükségleti cikkért a törvény értelmében erre jogosult hatóság részéről megszabott, vagy megengedettnél magasabb árat „követel”.

A Kúria elvi jelentőségű határozata szerint a „követel” szó a törvény alkalmazása szempontjából nem jelenti azt, hogy mintha az árnak az alku eredményének kellene lennie, amelyből az illető engedni hajlandó, hanem elég magának az olyan pusztá kijelentés is, amely szerint valaki közszükségleti cikk árát a megengedettnél magasabb árra mondja. Minthogy pedig a magasabb ár kimondása ügyletkötés nélkül is az árdrágitási cselekmény befejezést jelenti, a vádlott büntessége szempontjából közömbös az a körülmény, hogy alku esetén az említett árból a csizmadia-mester hajlandó lett volna engedni. A vádlott büntessége tehát attól függ, hogy az általa követelt ár valóban meghaladja-e az erre jogosult hatóság által megszabott legmagasabb árat.

### Szőlőskár, aszállykár címén nincs adóelengedés

A pénzügyigazgatóságok körrendelete értelmében szőlőkben, a fennálló rendelkezések szerint, aszállykár címén adóelengedésre nincsen mód. A körrendelet indoklása szerint a szőlőknel az aszálly azért sem nyújt adóelengedésre igényt, mert a szőlő természeténél fogva a melegt szereti. Melegben a szőlő mentesül a peronoszpórától és más kártevőktől, viszont a száraz idő a szőlő cukorfokát nagy mértékben fokozza.

### Haszonbérbe-adás

Öndódon 46 holdas és 8 holdas tanyásbirtokot, továbbá 7 hold szántóföldet tanya nélkül 1943 szeptember 26. napjának délelőtt 10 órakor dr. Kovács Jenő ügyvédi irodájában Ferenc József út 43. sz. alatt a Svetits palotában tartandó nyilvános árverésen 6 évre haszonbérbe fogunk adni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ugyanott megtekinthetők.

Jóteköny Növegytel.

—00000—

### Meghívó

Az Alföldi Borkereskedelmi Részvénytársaság Debrecen Felsz. a., az 1942—43. XIX. évi rendes közgyűlését folyó hó 26-án délelőtt 10 órakor tartja meg Széchenyi utca 37. sz. alatti irodahelyiségében, amelyre a társaság részvényeseit tisztelettel meghívja a

Felszámoló Bizottság.

Tárgysorozat:

1. Felszámoló Bizottság és Felügyelő Bizottság jelentése és a vagyonkimutatás betérjesztése.
  2. Határozathozatal a felmentvény tárgyában.
  3. A Felügyelő Bizottság ki-egészítése.
- Figyelmeztetés: A Felszámoló Bizottság jelentése és a vagyonkimutatás, a Társaság irodájában megtekinthető. A közgyűlésen csak annak van szavazati joga, aki részvényt három nappal a közgyűlés előtt a társaság irodájában letette.

### Szerkesztői üzenetek

Kereskedő tanoncok: Levelüket illetékes helyre eluttattuk. Intézkednek.

## A közönség szava

### Akik tanulni szeretnének

Több érettségiző társam nevében fordulok a t. Szerkesztő Úrhoz az al a kéressel, hogy levelem nb. lapjukban közöljék szíveskedjék.

A két hónappal eltelt iskolakezdet a most érettségizendő VIII. osztályosokat súlyos helyzet elé állítja. Mivel a nyolcadikos anyag tanulására és az alsóbb osztályok anyagának ismétlésére csak hét közös tanulási hónap van (és ebből a vakációk még leszámítandók), valami módon megoldást kéne keresni, hogy ezeket a nehézségeket átsegítsék a maturandusokat. A rádióoktatás legfeljebb a folytonosság megőrzésére jó. Ahhoz, hogy az érettségizőknek útmutatást adjon vagy felvilágosítsa őket, arra nem, már pedig ez feltétlenül szükséges. A főigazgató úr most megjelent körlevele — ilyen idők nehézségeinek megfelelően — november 3-ig minden tanfolyamot megtölt.

Nem tudom azonban, nem lehetne-e valami módon megoldani, hogy a nyolcadik osztályok helybeli tanulóinak a gimnáziumok külön tanfolyamokat tartsanak, vagy ha ez nem megoldható, akkor talán engedélyezni lehetne azt, hogy a nyolcadik osztályok hetenként egyszer összejöjjenek és tanáraik ellenőrzik őket, valamint újabb anyagot jelöljenek a következő hétre.

Egy maturandus.

— Az osztályorszájték húzásán 20.000 pengőt nyertek: 37819 42400 61325 66353 — 5000 pengőt nyertek: 36266 58022 97717. — 4000 pengőt nyert: 10774. — 3000 pengőt nyertek: 4024 30146 44394 75622 98991 — 2000 pengőt nyert: 81210. — 1000 pengőt nyertek: 13920 32003 41580 81492 85324 96952. — 800 pengőt nyertek: 9415 11749 22539 26329 66270 88621 94101. — 600 pengőt nyertek: 3885 8225 10469 11056 30393 36460 60699 68839 82027. — 500 pengőt nyertek: 4513 22762 30832 31126 44425 46192 49946 51806 52287 53352 58131 59086 60066 69103 91125 92370. — 300 pengőt nyertek: 1066 3043 5055 9865 10205 16837 20284 24110 29637 30710 32203 36832 37730 40677 43961 45687 46324 48509 48668 49377 49834 50427 55115 55298 56375 57286 58446 58562 60230 60387 61173 61247 61250 61926 62846 67860 73934 74208 75342 77215 78811 80147 85183 85455 86509 86795 89030 92605 93183 93266 94922.

# SPORT

## Nagy László 200 méteren 3 p 06.8 mp-et úszott a DEAC versenyén

A nagyerdői városi uszodában tegnap délelőtt bonyolították le a DEAC klubbajnokságait, melyen jó eredményeket értek el a versenyzők. A legkiemelkedőbb időt Nagy László érte el, aki a 200 méteres ifjúsági mellúszásban 3 p 06.8 mp-es kiváló időt úszva ért célba. Ideje nem sokkal maradt el az országos ifjúsági csúcstól. Kívülre figyelemre méltó Amonnak, Kettesnek, Oláh Sárinak, Érnek, Oláh Katalinnak, Kissnek és Keszthelynek az egyes számokban elért ideje. Molnár Borbála ezuttal is a várt teljesítményt nyújtotta Mohácsy Jenő távolléte miatt nem indulhatott a versenyen. A verseny részletes eredményei a következők:

**50 méteres gyermek** békauszásban első és klubbajnok Mohácsy II. 43.1 mp. 2. Keszthelyi II. 45.8 mp. 3. Nánássy 54.2 mp.

**50 m-es gyermek mellúszásban** klubbajnok Ámon 41.9 mp. 2. Kettesy II. 42.5 mp. 3. Mór 48.5 mp. 4. Molnár II. 50.8 mp.

**50 m-es leány mellúszásban** klubbajnok Oláh Sári 51.4 mp. 2. Gulyás Erzsébet 59 mp.

**100 m-es fiú mellúszásban** klubbajnok Éri Lajos 1.34 mp. 2. Kovács I. p 41.2 mp. 3. Ámon I. p 41.3 mp. 4. Tomola I. p 41.7 mp. 5. Kóvári I. p 44.5 mp. 6. Páfy I. p 45.2 mp. 7. Korom I. p 4.02 mp.

**100 m-es szenior női mellúszásban** klubbajnok Oláh Katalin I. p 47.2 mp.

**100 m-es szenior női gyorsúszásban** klubbajnok Molnár Borbála I. p 27 mp.

**100 m-es szenior női hátúszásban** klubbajnok Molnár Borbála I. p 38 mp.

**50 m-es gyermek gyorsúszásban** klubbajnok Kettesy II. 34.5 mp. 2. Keszthelyi I. 34.4 mp. 3. Molnár II. 42.2 mp. 4. Ámon 43.6 mp. 5. Mohácsy II. 44.7 mp. 6. Keszthelyi II. Keszthelyi II. 47.2 mp.

**200 méteres ifjúsági mellúszásban** klubbajnok Nagy László 3 p 06.8 mp-es kiváló idővel. 2-3. holtversenyben Kovács és Hutai 3 p 35.1 mp. 4. Éri 3 p 35.2 mp. 5. Molnár I. 3 p 46.8 mp.

**200 méteres szenior mellúszásban** klubbajnok Nagy László 3 p 06.8 mp. 2. Mátrai Imre 3 p 23.2 mp. 3-4. holtversenyben Kovács és Hutai 5. Éri 6. Molnár I.

**50 m-es gyermek hátúszásban** klubbajnok Kettesy II. 46 mp. 2. Molnár II. 47.2 mp. 3. Ámon 48.1 mp. 4. Keszthelyi I. 49.7 mp. 5. Mohácsy II. 53.7 mp. 6. Keszthelyi II. I. p 0.25 mp.

**100 m-es fiú gyorsúszásban** klubbajnok Tomola I. p 19 mp. 2. Kóvári I. p 20.6 mp. 3. Lakner II. I. p 45.2 mp.

**100 m-es ifjúsági gyorsúszásban** klubbajnok Kiss I. p 17.2 mp. 2. Tomola. 3. Kóvári. 4. Nagy. 5. Lakner II.

**100 méteres szenior gyorsúszásban** klubbajnok Kiss. 2. Tomola. 3. Kóvári. 4. Nagy. 5. Mátrai. 6. Lakner II.

**100 méteres fiú hátúszásban** klubbajnok Kóvári I. p 49.6 mp. 2. Ámon I. p 53.6 mp. 3. Lakner II. I. perc 55 mp. 4. Keszthelyi I.

**100 méteres ifjúsági hátúszásban** klubbajnok Kiss I. perc 40.8 mp. 2. Kóvári. 3. Ámon. 4. Lakner II. 5. Keszthelyi I.

**100 méteres szenior hátúszásban** klubbajnok Kiss. 2. Kóvári. 3. Ámon.

A verseny után a DEAC a következő versenyzőket nevezte be a péntek, szombat, vasárnap országos úszóversenyre. Nagy Lászlót a 200 méteres ifjúsági mellúszásra, mely egyben országos ifjúsági bajnokság is, Molnár Borbálát a 100 méteres női hátúszásra, mely országos nyílt verseny, Mohácsy Jenőt a 100 méteres szenior férfi hátúszásra, mely szintén országos nyílt verseny. A versenyzőket Schmidt Gyula, a DEAC úszószakosztályának vezetője vezeti fel a fővárosba a versenyre.

A DEAC klubbajnokságának kiváló rendezése szintén Schmidt Gyula testnevelési tanárnak, a DEAC úszószakosztály vezetőjének érdeme.

Szombathelyen a magyar B) válogatott legyőztesével újból felmerült az a terv, hogy a két szombathelyi labdarúgó écsapat a SZFC és a Haladás egyesüljön és így méltó erőt képviselve járulna meg helyét meg az első

osztályban is. Az egyesülésről tárgyalások folynak. A magyar B) válogatott pedig hírverésből újból vereséget csinált. Helytelen hírverés céljából olyan csapattal kiállni, amely csak csúfos vereséget szenved. Az MLSZ-nek az ilyen ügyeknél gondosabban kellene eljárni, mert egyzben mi is láttunk egy hírverő mérkőzést, mely szintén rosszul sikerült.

A DIMAVAG keddi edzéséről Turbék Rákóczi, Sós és Felföld hiányzott. Valamennyien a DVSC elleni mérkőzés nyomait érzik. Vasárnapra azonban minden biztonnal mindnyájan felépülnek s játszhatnak a DVSC ellen Debrecenben.

Szóli, a BSZKRT jeles sültekosa, aki a múlt idényben átvesztette, e héten már komoly edzésbe kezd.

Perényi, a Nagyvárad AC válogatott labdarúgó már felépült lábtöréséből és edzésbe kezdett. Közélesen komoly edzésen fog részt venni és három-négy hét múlva már játszik bajnok mérkőzést is.

Vasárnap rendezik a kerületi női atletikai bajnokságot, DVSC pályáján, az egyesületközötti bajnokság IV. fordulójával egyetemben. A női bajnokságon a kerület legjobbjai, az egyesületek közötti pontversenyben a DEAC, DVSC, Szolnoki MÁV, Szatmárnémeti VSE, Nyíregyházi VSC vesz részt. Jó eredményekre és szép küzdelmekre van kilátás mindkét atletikai viadalon.

A DEAC női és férfi kosárlabdázói október első felében Debrecenben vendéglátják a Szegedi VSE női s férfi csapatát s barátságos mérkőzéseket játszanak.

Vasárnap reggel kilenc órai kezdettel rendezik meg Debrecenben, a Böszörményi úton, az állami mentelep előtt a kerületi levele kerékpáros bajnokságot. A versenyre Debrecen, Püspökladány, Hajdúböszörmény, H. Szoboszló, Hajdúnánás s az ebbe a kerületbe tartozó levele egyesületek csapatai vesznek részt úgy az egyéni, mint a rajversenyben. A verseny pontosan kezdődik és arra ezúton hívja meg a leveleket, szülőket és az érdeklődőket a vasárnapi leveleparancsnokság. A versenyzők 6, 12, 30 és 50 kilométeres távon mérik össze erejüket és vetélkednek a győzelemért. A sorrendben beérkező leveleket pontozzák és amelyek levele egyesület a legtöbb pontot szerzett országos viszonylatban, az elnyeri az 53 cm-es Mátyás-érméket.

A DEAC játszik csak egyedül Debrecenben az amatőrök közül vasárnap. A Mátészalkai LE csapata ellen az egyetemi sporttelepen délután negyórától kezdettel mérkőzik az egyetemisták együttese. A mérkőzés élvezetes sportot ígér.

Az amatőrmezők közül a többi debreceni csapat a DMTE Berettyóújfaluban, a Tisztheyetesek Hajdúböszörményben, a Villanygyár II., Püspökladányban játszik bajnoki mérkőzést.

Zilahy vasárnap újra a fedezet-sorban játszik a DIMAVAG ellen. A DVSC valószínűleg a következő felállításban fog szerepelni: Nagy I. Csokai, B. Nagy Zilahy, Nagy II., Orosz, Komlóssy, Tisza, Sidlik, Mester, Ilie.

A debreceni játévezetők közül Farkas Iván Szegeden Nagy Zsolt dr Miskolcon, Karsay Gusztáv pedig Budapesten vezet NB. II. bajnoki mérkőzést. Ezentúl a debreceni játévezetők nem mennek Ungvárra, Nagyvárra, Munkácsra, NB II. mérkőzések vezetésére, hanem csak semleges kerületbe. Így Szegedre, Budapestre, Miskolcra stb. míg Ungvárra, Munkácsra és Nagyvárra a miskolci, kolozsvári stb. kerület küldi ki a semleges játék vezetőt. Az új rendszer előnye az hogy nagyobb helyre mennek a játévezetők, hátránya kevesebb mérkőzést vezetnek majd a debreceni játévezetők a közeljövőben.

Fegyelmi eltilások. A fegyelmi egyesbő a következő kiállított játékosokat tiltotta el a játéktól. Orosz (Nagykárolyi AC) 1<sup>o</sup> hónap. Schramm (Jószerecsent) 1 év. Ari (Mátészalkai LE) 9 hónap. Tóth (DEAC) 6 hónap. Gáll (Mátészalkai LE) 3 hónap. Valamennyi eltilás jogerős és egyiket sem lehet felfüggeszteni.

### MAGANNYOMOZO (64)

**GALOCSY** legrégebb magánynyomozó megfigyelési, nyomozási díszkrétek, eredményesek. Zöldfa u. 3. szám. Telefon: 28-72. 54-1576 12 3.

**JANOSSY** magánynyomozó bizalmasan nyomoz és megfigyel. Virág u. 21. telefon: 23-78. 54-764 11. 9

**KOSZTOLÁNCZY** magánynyomozó megfigyelő nyomoz. Lorántffy u. 19. 958 9. 30.

### HÁZASSAL (1)

**DEBRECENBEN** és környékén egyedül csak „Amor” közvetít házasságot. Virág u. 40. 31-332

**HÁZASSÁG** céljából megismerkedne nyugdíjas állami tisztviselő 50-58 év közötti ref. közepmagas, magános úrnóval, kinek föld ingatlana van, „Magános” jellegre a kiadóba. 31-328

### KERESKEDELMI FÉRFI (48)

**FÜSZER-KERESKEDŐ** segédet s 18 éven felül kifutót felvesszünk. Köztisztviselők. Kossuth u. 7. 48-266

### IPARI FÉRFI (52)

**FÉRFI** szabóságba nagy munkást felvesszük. Ory Sándor, Kossuth u. 11. 33-338

**VIZVEZETÉK** szerelő segédet, napszakmest, tanoncot azonnalra keres Nagy szerelési vállalat, Garay u. 15. 33-329

**FODRÁSZ** segédet és tanuló fizetéssel felvesszük. Poludnyák, Tóth Árpád u. 26. 33-473

**SEGÉDEK** tanulókat, könyvelőnőt felvesszünk. Papp modell-szalon, Szent Anna u. 12. üzlet. 33-469

**ASZTALOS** segédet magas fizetéssel felvesszük. Mester u. 36. 33-306

### KIFUTÓFIÚ (49)

**KIFUTÓT** felvesszünk. Voilentik, Piac u. 38. 49-472

### KALINÁZÁS NYER NŐ VEGYES (4)

**PORCELLÁN-FESTŐNŐT** állandó munkára felvesszük. — Kürtös u. 17. Széchenyikert. 4-315

**JÓMUNKÁS** hölgyfodrászsegédnő, állandó munkára felvétetik. Balogh, Huszvárgál u. 1. 4-476

### IRODAI NŐ (34)

**KERESZTYÉN** gép- és gyorsírónő keresek, irodai gyakorlatl. — Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével a kiadóba kérem. „Építőanyag szakma” jellegre. 34-311

### IPARI NŐ (51)

**FÉRFI** felhőnmű házi varrónő keresek, Péchy u. 7. sz. 35-283

**SEGÉDLÁNYT** és tanulóleányt felvesszük Zakkar fodrász, Szent Anna 41. sz. 35-461

**ÖNÁLLÓ** segédnő és kézilányokat felvesszük Löbl Vera divatszalon, Miklós u. 27. 35-340

### TANULÓLEÁNY (63)

**TANULÓLEÁNYT** felvesszünk Harmathy könyvkereskedés, Piac u. 63-

### Házartási alkalmazotti mindenek (30)

**MAGÁNOS** úrnő központi fűtéses lakásba jó bizonyítványú mindenest keres azonnalra, Werbőczy u. 2. II. e. 3. 30-334

**UGYES** mindenest azonnalra keresek, Hajó u. 4 kapualatt jobbra. 30-336

**EGY** fiatal mindenestlányt felvesszük. Simonffy u. 2 B. étkezdé. 30-325

### SZAKACSNO (59)

**MEGBIZHATÓ** szakácsnőt és kézilányt keres a máramarosszigeti ref. gimnázium diákotthona, október 1-ére. Tömegfőzésben jártasok előnyben. A jelentkezők bizonyítványait elküldjék. 59-246

**SZAKÁCSNÓT**, vagy főzni tudó mindenest azonnal felvesszük. — Jelentkezés: Simonyi út 19. 59-1922

### BEJARONÓ (8)

**UGYES** bejáró, vagy bentlakó mindenest felvesszük, Pacsirta u. 58. 8-289

**BEJARÓ** főzőnőt felvesszük, félnapra jelentkezni: Simonyi út 27. sz. vagy Piac u. 75. I. em. 8-335 vv.

**BEJARÓNÓT** felvesszük Löbl, Miklós u. 27. szám. 8-339

**BEJARÓ** háztartási alkalmazottat azonnalra felvesszük, Radó, Széchenyi u. 11. 8-323

### ÜZLETI AJANLAT (67)

**TORÓTT** gramofonlemezért 2.50-et fizetek Villanykörte csere 30 f., Biró, Hunyadi u. 22. 67-33 11. 20

**CIÁNOZ**, vizgál, zsisztelenít felölősséggel Kiss, Méliusz-tér 7. Telefon: 14-30. (verestemplomnál). 67-606 11. 4.

**CIÁNOZTASSON** Csajla cíanozó vállalattal. Lakásvizsgálások felölősséggel, Rákóczi u. sz. telefon: 14-27 sz. 67-269 10. 13

**SIRKOVÉK** műköből és termésköből, mézszalak gyümölcsösök részére és pirossalak, kerti utakra, kaphatók a debreceni műkögyárnál. Fűrdő u. 2. sz. 67-279 vv.

**SZÖRME** bundákat javítok, alakítok, festek, veszek, eladok, Kóváry szücsmester, püspöki palota I. 31. 67-593 11 31

**HASZNÁLT** órákat veszek, javítok, eladok. — Schiffmann, Vendég u. 7. sz. Kisállomásnál. 67-1792 1. 3.

**NOI** kabátot, kosztümöt olcsón készítek. Tegdes nőtiszabó mester. Kálmántér 11. sz. 67-1996 11. 20.

**ELADOK, VESZÉK**, használt kerékpárokat, segédmotorokat, gramofonokat, porzivókat gramofonlemezeket, kölcsönzök porzivót, s gramofont, Soltész, Kálmántér 2. 67-144 10. 31.

**BUNDAJÁT** most készítesse, alakíttassa Katona Vilmos szücsmesternél, Simonffy 2. Telefon: 12-32. 67-157, 12. 12.

**TOLLAT**, legmagasabb napiáron vesz Hangya tolglyűjtő-telep, József kir. herceg u. 71. 68-1984

### ÉKSZER, ARANY, ÉZÜST (19)

**ARANYAT**, ezüstöt, brilliánsat ékszer naplárban veszek. Szelecsényi, Sas u. 2. 19-495 11 27

**ARANYAT** ezüstműveket, naplárban veszek Takács Sándorné, Piac u. 56. 19-1872 11. 17

**RÉGI** ékszereket, ezüstöt, brilliánsat, magas áron veszek Ékszer javítás, Pollák Aranyműves, Halvány u. 2. 19-527 11. 29.

### OKTATÁS (66)

**DR. NAMÉNYINÉ** gyorsíróiskolájában gépiróiskolájában állandó tanfolyamkezdés. Batthyány u. 1. Vidékieknek vasúti kedvezmény. Debreceni tanterületi királyi főigazgatói engedély száma: 6475 1941-42. 785 9. 26.

### AUTO, MOTOR, KERÉKPÁR, GEP (7)

**JAP** 500-as oldalkocsis kitűnő gumikkal eladó. Pusztai garázs, Nyil u. 15. sz. 7-475

### HANGSZER (28)

**JOHANGU** rövid zongorát keresek megvételre. Ajánlatokat „Zongora” jellegre a kiadóba kerek. 28 394

**ZONGORA** nangoiási munkát, kitűnő képzettséggel vállalkoz Vargyas Nap u. 17. vidéken is. 28 624 5. 3.

**ZONGORA** bécsi, remek hangú, gyermekégy fából, kitűnő kályhák, szalon garnitúra eladók. Hadik u. 20. (egyetemi sporttelepnél). vv.

### BUTOR (9)

**FIGYELEM!** SAJÁTKÉSZÍTMÉNYÜ konyhaberendezések festett háló, kombinált szekrények raktáron — Arany János u. 1., udvarban. 9-645 11. 29

**HASZNÁLT** bútorokat irrodaberendezést, értékeiket, üzletberendezést magas áron veszek Verő, Csapó u. 10. sz. 9-1971 10. 10.

**NINCSEN** fényes kárpataink, bútor olcsón adunk, Piac u. 71. szám. udvarban, Brilline. 9-1381 10. 4

**SZÉP** olcsó bútor akar vásárolni, fűrdőszót ne sajnálja, Lőcsei bútorüzletben megtalálja. Eötvös u. 66. szám. 9-856 9. 30.

**LEGUJABB** fazonu háló s konyhaberendezések állandóan raktáron, Ujfalussynál, Bethlen u. 56. 9-1969

**FÉNYEZETT** hálószoba, új olcsón eladó. József kir. herceg u. 39. 9-293

### LAKÁST KERES (52)

**KETTŐSZOBÁS** összkomfortos lakást, lehet albérlet is, sürgősen keresek. Közvetítőt díjazok. Ajánlatot a kiadóba „Fiatal pár” jellegre kerek. 52-569 vv.

**KERESÉK** szoba, konyha lakást, félre előre fizetek. Lehet albérlet is. Cím a kiadóban. 52-324

### LAKÁSSERE (63)

**KETTŐSZOBÁS** régi bérű, minden komforttal (viz, gáz bent) és teljes kényelemmel ellátott lakásomat elcserélném ugyancsak kerti három, vagy 4 szobás, komfortos lakással. Cím a kiadóban. 53-1462 vv

**ELCSERÉLNÉM** egy szoba, előszoba, s konyha, spájzból álló régi bérű utcai lakásomat, kettő szoba, konyhára, Csere esetén magas jutalmat adok, Közvetítőt díjazok. Cím: telefon: 39-88. 53-335

**ELCSERÉLNÉM** központon kötött ötszobás, fűrdő, víz, gáz, villany, összkomfortos, szintén kötött családi házzal, a város területén, ki egyévi lakbérmet és költözésemet fizeti. „Kétezer” jellege a kiadóban. 53-230

**KÖZPONTBAN** levő modern, összkomfortos kettőszobás lakásomat elcserélném hasonló nagoybbal. „Előre fizetek” jellegre 53-320

### BUTOROZOTT SZOBA (10)

**UTCAI** üres szoba kiadó azonnalra. Nyugati u. 36. 10-319

**ELŐSZOBÁS** bútorozott szoba, két egyetemi hallgatónak, ellátással kiadó. Dózsa u. 22. 10-471

### VEGYES (68)

**KAT.** gimnázium ötödik osztályába való tankönyveket veszek, harmadikos, negyedikeseket eladok. Tanító u. 18. 68-463

**SZAKKÉPZETT** jellegre beadott okmányaim kérem visszaküldeni. Ifj. Nagy Emerich u. 20. B. 68-309

**ELADÓ** egy kamarn zubbony. Megtekinthető délelőtt 10-12 óráig. Piac u. 45. háznumér. 69-326

### ELVESZETT (15)

**ELVESZETT** sárga nőstény magyar vizsla „Timon” névre hallgat — Megtaláló jutalomban részesül Károly Ferenc József út 17 C. 13-423

**ARANY** karórámat, ezüstözött fémszíjjal a Károly Ferenc József úti megállónál elhagytam. Kérem megtalálóját a Magolcsi cégélnél, Piac u. 37. Jutalom ellenében leadni. 13-474

### CSEREÜZLET (11)

**SZAPPANNAK** való zsírt szappanra becserélek Pál János szappanmester. Kölcsey u. 8. 11-634 11. 19

**HASZNÁLT RUHA, CIPO** — EGY használt női 37, 38 vagy 39-es bakancsot vennék. Cím a kiadóban. 69-337

**RUHÁK**, kabátok, bunda, prima, közép férfire eladó. 2-4-ig. Honok u. 74. 69-333

### INGÓSÁG ELADÁS VEGYES (36)

**KREDENC**, hintaszék falira, karnis, eladó. Kürtös u. 17. Széchenyikert. 36-314

**CAZDASACI TERMÉNY** — 4-500 liter hozamú bor szőlő, tökéreli eladó. Értekezni: Brilla bútorüzlet, Piac u. 71. 25-417

### CAZDASACI ESZKÖZ (24)

**VASHORDÓ** 200 literes eladó. Woloffka u. 3. 24-262

### FÖLDBÉRLET (25)

**EBESEN** 47 hold föld kiadó. Értekezni délután 2-4-ig, 6-8-ig Kossuth u. 69. ötödik ajtó. 23-1916

### ELADÓ FÖLD (15)

**KÉT** kat, hold prima szántóföld eladó. Cím a kiadóban. 15-1911

### ELADÓ ALIATOK (14)

**TIZ** darab 6 hónapos mangalica süldő eladó. Apponyi u. 4. 14-284

**EGY** ártány híz